DIARI CATALÀ
DE
Avisos, Noticies y Anuncis

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Barcelona { Edició vespre 1 pts. mes
Edició matí. 1 » »
Espanya . . . . . 4'50 pts. trim.
Unió postal. . . . . 9 » »

Paquet de 30 números. 90 cèntims.

La Veu de Catalunya

5 cent.

Redacció y Administració:
Carrer d'Escudellers, 10 bis, entresòl
(PROP DE LA RAMBLA)
IMPREMPTA:
Escudellers, 10 bis, baixos
Telèfon 184

Anuncis, esquelas, comunicats y reclams a preus convencionals. Pera la edició del vespre s'admeten esquelas mortuorias fins a les sis de la tarda. Pera l'edició del matí, fins a les tres de la matinada.

Any XXII núm. 4,674 — Barcelona: Dijous 23 de maig de 1912 — Edició del VESPRE

SANT DEL DIA: L'Aparició de Sant Jaume, Apòstol

Sant de demà: Ntra. Sra. Aussilli dels Cristians.—**Quaranta Hores:** A la iglesia de St. Raimón de Penyafort, de Beates de St. Domingo.—Hores d'exposició: De les sis del matí a 2/4 de vuit de la tarda.—**Demà:** A la mateixa iglesia.—**Cort de María:** Ntra. Sra. de l'Estrella, a Sta. Agna.—**Demà:** Ntra. Sra. del Remey, a St. Jaume.—**Missa d'avuy:** Octava de l'Ascenció del Senyor; c. blanch.—**La de dema:** L. B. Verge María, Reina de Tots els Sants y Mare del Amor hermós; c. blanch.—**Adoració nocturna:** Dissapte, dia 25: Torn de Sant Antoni de Padua.

Observatori Meteorològich de la Universitat. - Director: E. Alcobé. — 22 de maig

HORES D'OBSERVACIÓ: 9 matí y 4 tarda.—Barómetre a 0° y al nivell del mar: 758'54; 757'18.—Temperatures: Máxima, 26'4 sol; 24'0 ombra.—Mitjana: 15'3; ombra: 13'5 redactor.—Temperatura a la ombra: 1'0; 22'0. — Pluja a les 21 horas: 0'50 —Aigua evaporada en milímetres: 2'82. — Graus d'humitat: 78, 54.—Direcció del vent: ESE; SSO —Velocitat del vent: 116 km.—Estat del cel: cobert, nuvolós.—Núvols. Classes: C. K.—Cantitat: 0'8; 0'7.
Sortida del sol: 4'25. — Posta: 7'9. — Sortida de la lluna: 0'21 t. — Posta: 1'39 m.

Donya Antonia Vendrell y Fauró

viuda de D. Joseph Caraben y Fontanet

morí an aquesta ciutat, el día 27 d'abril del present any havent rebut els Aussilis Espirituals

(A. C. S.)

Els seus fills Joseph, Antonia y Mercè; fills polítichs Pere Pagès, Joseph Basa, Vicens Valls y Josepha Sánchez; néts; germà don Antoni; germana política donya Francisca Manonellas; nebots, cosins, demés parents y la rahó social BASA Y PAGÈS, preguen als seus amichs y coneguts la tinguin present en llurs oracions y se serveixin assistir an alguna de les misses d'ofertori que, en sufragi de l'ánima de la finada, se celebraràn demà, divendres, dia 24 del corrent, de deu a dotze, a l'iglesia de la Casa Provincial de Caritat, per lo qual rebràn especial favor y'ls quedaràn eternament reconeguts.

El dol se dóna per despedit

No's convi da particularment

Tusquets y C.ª S. en C. Banca Borsa. Valors y cupons.—Rambla del Centre, 9

Dr. Serrallach Vías urinarias. - De 12 a 2 y 6 a 7. Pelayo, 40. - C.ª económica, 7 a 9. Jovellanos, 9.

E. Prat de la Riba

La Nacionalitat Catalana

SEGONA EDICIÓ

Un vol. de 152 pág., de 20 × 13 cm., en excelent paper vergé

Edició popular: 50 cts.

Ab cobertes a duas tintes y el retrat de l'autor: 1 pta.

DE VENDA EN LLIBRERIES Y KIOSCOS
DIPÓSIT EN AQUESTA ADMINISTRACIÓ

EL SIGLO

GRANS MAGATZEMS

Actualment GRAN EXPOSICIÓ

y venda de

Novetats d'Estiu

Vestits, Bates, Bruses, Faldilles, Refajos, Matinés, Guardapols, Camises, Cobrecotilles, Ombreles, Vanos. - VESTITS Y DEVANTALS pera NENS TEIXITS Y ESTAMPATS de cotó

Camises, Corbates, Colls, Punys, Bastons, Lligacames, Elàstichs, Mocadors, Calçotets, Sabates, Barrets de palla, Gorres, - Mitxons, Jerseys, - Trajos de punt, Ermilles y Tapapols pera senyor.

Trajos de dril pera nens y joves

OCASIONS EXCEPCIONALS

Preus considerablement reduits durant el dies d'Exposició

DENTICIÓ Y BABA AIXAROP RHAM DEMANIS Á FARMACIES Y DROGUERIES

PEUGEOT

250

pessetes

Representants exclusius:

F. S. ABADAL Y C.ª - Aragó, 239 al 245

D. Marsans Rof y Fills

Valors, Cupons, Giros, Cambi de Monedes, Comptes corrents, Viatges

(RAMBLA CANALETES, 2)

FERRO-CARRIL D'ORLEANS

Nova millora en les comunicacions entre Barcelona y París (Quai d'Orsay)

Vía Burdeus

Bitllets directes y facturació directa dels equipatges

A fí de donar les majors comoditats desitjables als viatgers y rapidesa als serveys entre Barcelona y París (Quai d'Orsay) vía Burdeus, la Companyia del «Midi» ha posat en circulació, diariament, un coltxe directe de 1.ª classe entre Cerbère y Burdeus y entre Burdeus y Portbou en combinació dels trens següents ab els de les Companyies de M. S. A., Xarxa Catalana y de París a Orleans:

Barcelona	S.	18.46	París (Quai d'Orsay). .	S.	9.46	12.16 (1)
Cerbère.	A.	22.30	Burdeus.	A.	19.07	19.09
	S.	23.05		S.	19.50	
Burdeus.	A.	7.39	Portbou.	A.	3.42	
	S.	8.28		S.	4.10	
París (Quai d'Orsay). .	A.	17.25	Barcelona	A.	7.53	

(1) Tren de luxe sud-exprés, suplement de Fr. 10'00 pera'l recorregut de París-Quai d'Orsay a Burdeus. Duració del viatge, 19 h. 37.

El Dr. Francisco Terrades Professor aus. de la Facultat de Medecina, **malalties de la dona**, s'ha trasladat Passeig Gracia, 77, pral.

Aigua "Estrella"

Mineral natural, alcalina gaseosa. Excelent pera la taula. Dels manantials de la *Societat Anónima* «**Vichy Catalán**». Superior y més económica que totes ses similars.
Demanis per tot arreu en ampolles y mitjes ampolles
Administració: Rambla de los Flors, 18, entresòl - Barcelona.

Dr. E. Perearnau dels Hospitals de París. **Vías urinarias y sa cirurgía** Plassa Urquinaona, 2, 1.er De 12 a 1 y de 3 a 5; festius de 10 a 13

Les Mancomunitats y el Govern

Arriba'l moment d'aclarir d'una vegada lo que vol fer el Govern den Canalejas ab l'aspiració general de Catalunya a la Mancomunitat. La mateixa serenitat ab que ha vingut esperant Catalunya la satisfacció de la demanda formulada fà mitg any y solemnement promesa pel president del Consell de ministres, la mateixa actitut correctíssima guardada durant aquest temps per totes les agrupacions polítiques catalanes que varen donar la seva conformitat al projecte de Mancomunitat, ens donen dret avuy a saber d'una manera precisa a lo que's vá, lo que hi hà veritable voluntat.

No cal pas refer tota la historia de lo ocorregut. Se desenrotlla aquí mateix tot el procés de la formació del projecte de Mancomunitat Catalana, y no hi hà pera què recordar l'espectacle hermós de patriotisme que tots els partits catalans han vingut donant, desde la iniciació del projecte fins a la seva presentació solemnial al senyor Canalejas, que en Prat de la Riba li feu, acompanyat dels delegats de les quatre Diputacions provincials catalanes y de tota la representació parlamentaria de Catalunya. Però en aquell acte, en el memorable día 8 de desembre, en Canalejas contragué un compromís real: el de presentar a les Corts, «per tot el mes de mars», un projecte de Mancomunitats; y un altre compromís implícit: el de que aquest projecte fos prou ample pera que en ell hi capigués l'aspiració sustancial mantinguda en les Bases aprovades per les nostres quatre Diputacions.

La opinió catalana acceptà aquella oferta del president del Consell de ministres. Fins els esperits més pessimistes, fins els temperament més escèptichs cregueren que era quelcom del cas adoptar una actitut serena y digna, en espera del cumpliment d'aquella paraula. Se digué que podía ser un obstacle la continuació de les intenses campanyes de propaganda que algunes agrupacions havien vingut fent, y se procurà aplassarles; se demanà que's proporcionessin força elements de judici, pera la formació d'un concepte clar del problema; y res se regatejà. Y hi hagué més encara. El plaç transcorregué; passà'l mes de mars, sense que en Canalejas hagués presentat el projecte a les Corts, y la opinió catalana permanesqué encara tranquila, dientse que'l fet d'estar tancades les Corts obligava a una pròrroga del termo que lliurement s'havía fixat a sí mateix en Canalejas. Ni sisquera ningú volgué posar en dubte la bona voluntat d'aquest, reclamantli, al menys, un anunci concret de la resolució definitiva que al problema pensava donar.

Però s'obriren al fí les Corts. S'obriren el primer de maig, y s'hi llegiren els presuposts, però no'l promès projecte de Mancomunitats. Y anaren passant dies, y tot anava quedant reduit a noves confirmacions de la promesa, però sense res positiu. Y avuy, després de més de tres llurgues setmanes d'estar obertes les Corts, encara'l projecte ofert no s'ha llegit, aplassantse sempre la seva lectura de l'un día al altre, ab constants anuncis nous d'una immediata lectura, que may arriba a tenir lloch.

Mes la opinió catalana no ha pogut deixar de percatarse del pas de certes ombres misterioses que enfosqueixen aquest assumpte. En diferentes notes de Consells de ministres s'hi hà consignat que s'havía parlat de les Mancomunitats, y fins que s'hi havía aprovat el projecte, però sense donarne a conèixer ni les línies generals; el dimars passat s'afirmà que'l Rey havía firmat el Decret autorisant la lectura del projecte de lley, però tampoch s'ha pogut saber en què consistía aquest. Aquesta desacostumada fondíssima discreció ha alarmat a molts. Però encara ha alarmat més la falta d'explicació del retrás en la lectura, al Congrés, d'un projecte ja firmat pel Rey. Podía haverse llegit el dimars mateix a la tarda. Per què no's feu? Per què s'ha anat aplassant? Haventhi'l compromís de llegirlo durant el mes de mars, no semblava natural aprofitar ara'ls díes, fins les hores?

Hi hà que tenir en compte que's tracta d'alguna cosa més que del aprofitament d'unes hores o díes. Es que Catalunya vol saber si's tracta de resoldre'l problema, o de *hacer ver que hacemos*, com diuen a Madrid. Y Catalunya hi té dret a que aquesta situació se li aclareixi, y no ab noves promeses, no ab afirmacions eloqüents, sinó ab fets.

Perque, durant alguns mesos, després del viatge de les representacions catalanes a Madrid, hi hà hagut en la política espanyola un positiu estat d'opinió favorable a la aprovació d'un projecte general de Govern que permetés els pactes de les Diputacions provincials constituint Mancomunitats, en la forma ja convinguda a Catalunya. Durant algun temps, no hi hà hagut oposició; pel contrari, fins elements que hi ha, víen sigut manifestament hostils, ara ho consentien explícitament, o's mantenien en actitut d'indiferencia. Però d'unes setmanesençà, algú hà anat formant una atmòsfera glacial: ara afirmant o suposant la oposició de tal o qual personatge, ara donant a entendre que's tractava no més de presentar algun projecte pera sortir del compromís, s'ha anat propagant la idea de que era inútil pensar sisquera en la conversió de la idea en realitat. Un diari lliberal ho ha anunciat formalment aquests darrers díes, dientnos als catalans que no'ns formem la ilusió de veure realisada la aspiració nostra.

¿Què vol dir tot això? Cal aclarírho. Hem de tenir en compte que, fins no comptant ab certes sorpreses de la política madrilenya, els díes de treball parlamentari de la situació Canalejas no son gaires. Y, si per una banda, s'han perdut més de tres setmanes de maig retrassant, sense sapiguerse encara'l per què, la presentació del projecte; y per altra, quan un día o altre se presenti, se veu que s'acudeix als coneguts recursos de retrassar uns quants díes més la reunió de seccions pera la elecció de la comissió; y després aquesta triga en reunirse, y passa díes pera donar dictamen, y se demana una informació pera passarhi unes quantes setmanes més, després se té'l posar el projecte en discusió..., que no cregui ningú que la opinió catalana s'ho prengui tot això com resultat natural de les tasques parlamentaries. Nò. La opinió d'aquí sab distingir prou y no acceptarà, sense adonarse'n y dir ben clar que se n'adona, la comedia que s'intenti fer.

Té prou sentit polítich Catalunya pera voler les situacions ben clares. Cal, abans que tot, tenir un projecte de govern: conèixer un criteri d'aquest. Sigui bò, sigui dolent es lo primer que's necessita. Si lo que'l Govern proposa està bé, ho sostindrem y defensarem, s'hi oposi qui vulgui; si no ho està, treballarem pera millorarho, y si això no es possible, ens oposarem a que prosperi. Però es necessari l'immediat plantejament del problema: que desapareguin aquestes vaguetats y indecisions. Si algun partit, o algun personatge d'algún partit, s'oposa a la satisfacció a les aspiracions de Catalunya, que ho digui clar. Cara a cara, se podrà discutir. Catalunya té dret a saber qui té al devant y qui pot tenir al costat.

Més encara. Un enemich franch pot merèixer respecte. Qui no'l mereix dels pobles es qui pretengui ferlos passar ab bones paraules. Y Catalunya que s'ha colocat en una actitut tan digna, tan serena, tan correcta, no mereix que les seves aspiracions unànims siguin tractades com la célebre lley d'associacions que hi hà la costum de ferla servir de banderí: hora es ja de que se li digui a què pot atendre's.

Lluís DURAN Y VENTOSA.

Al Dia

El partit lliberal

Contrasentit en absolut ab la idea maurista, heretada de la tradició constitucional espanyola, dels dos partits turnants; defensor de sempre de la política de grupus conjuncionats per objectius concrets y immediats y que donen a la política més movilitat y estabilitat als Parlaments, ara com ara, y mentres no's transformi en absolut la política espanyola, no hi hà més remey que acceptar pera la governació de l'Estat, un partit lliberal y un partit conservador, relacionats íntimament en lo fonamental.

Convé, donchs, a Espanya, mentres se va preparant la opinió pera reformes sustancials polítiques, que'ls dos partits siguin forts y que'ls ciutadans puguin sense escrúpols ni rezels encasillarse en el que més s'adapti a les idees llurs. De la feblesa dels dos partits y de la falta de confiança en ells esdevé l'absentisme polítich, la indiferencia, la renuncia als drets de ciutadania y l'engroiximent dels partits extrems.

Tal, no's troba prou representat en el partit conservador, essent conservador, y passa al tradicionalisme o an els grupus del integrisme; tal, sentintse demòcrata y lliberal, veyent ab fastich y escrúpol l'actuació del partit, s'acosta a n'els republicans. Y son molts els que s'aparten de tota acció política, creant una atmòsfera d'indiferencia propicia a les propagandes dels partits radicals y als abusos de tota mena dels governamentals que donen vida al caciquisme.

Parlaré un altre día del partit conservador, que no crech prou ben orientat en l'actuació. Parlem avuy del partit lliberal, entenent que no'm referéixo per rès, en tot aquest article, a les relacions que ab els partits turnants hagi de tenir el regionalisme, als principis en que aquest se fonamenta, ni a la seva actuació independent de la política general espanyola. Que'l regionalisme ha d'ésser partit d'actuació propia o grupu de influencia segons sigui la conducta dels partits actuals.

***

El partit lliberal no existeix. De la conjunció feta per en Sagasta, y que en Moret y en Canalejas havien de unificar fonent els grupus en un tot homogeni, sota una sola quefatura y ab una actuació franca, però prudentment reformista, n'ha esdevingut un conglomerat inservible, ab varies quefatures de grupus sempre en baralla d'ambicions, sempre actuant rezelosos dels prestigis propis y celosos dels agens. Dos homes, abúlich y fatxender l'ún, neuròtich y parlador incorretgible l'altre, se n'han disputat la quefatura, que no més ha sigut nominal, y en el combat per ella no s'han armat de programes, ni de actuació seriosa y patriòtica, sinó de conjures y males arts de trapassería, de renuncies de la dignitat del poder, d'amistats comprades y d'agraiments pagats. Ni en Moret ni en Canalejas han governat may. Radicals en la oposició, actuant en ella de forces destructores, s'han lligat ab compromisos y deutes que han hagut de satisfer y pagar ab boicins de dignitat política, comprometent allò que més obligació tenien de conservar y defensar. Les ambicions personals, les ambicions de grupu fetes servir de marxa-peu pera pujar, els han barrat el camí de tota reforma si es que alguna vegada han pensat seriosament en ferla. Y el partit lliberal, en lloch de pendre forma y de complir la seva funció de motor pera la progresió de la política per la via de les modernes necessitats, ha sigut y es més cada día un instrument de pertorbació, un obstacle a la política espanyola.

Dividit, barallat, vivint de la misericordia dels contraris, morint de la disolució interior, es forçós que dongui espectacles com el de la passada y la present legislatura, en que l'hemicicle del Congrés ha sigut no més camp de batalla de petiteses del partit, exhibició fastigosa de les baralles de les penyes y de les incidencies familiars. Aixís, en dos anys y mitg d'ocupar el poder—no's pot dir de governar,—¿què ha fet per la vida d'Espanya sinó posarla en perill constant, dificultant el desenrotllament de les energíes que van despertantse en quasi totes les regions? Feble, desconfiat de sí mateix per conciencia de la propia feblesa, té en la oposició impaciencies de poder atiades per les necessitats personals; y un cop assaltat el poder, no sab què ferne o no pot ferne rès, per haver d'emplear el temps y les energíes en la solució de les crisis interiors. Aixís s'arriba a comprometreho tot, com ara mateix.

***

No hi hà partit lliberal y el regisme'l necessita. Demà pujarà el partit conservador y es ben trist pensar que per qualsevol conflicte d'opinió o de realesa que se li presenti, no hi pugui haver altra solució que cridar la harca lliberal pera que repeteixi en el poder lo que ha fet aquests trenta mesos que l'ha ocupat. Es això possible?

Si jo fos rey d'Espanya'm preocuparía més la falta d'un partit lliberal que totes les propagandes republicanes y tots els esforços d'unió que estàn fent els que encara creuen en la possibilitat d'una acció republicana comú. Els republicans son molt parents ab els lliberals: s'assemblen com dúes gotes de aigua. Y si jo fos rey procuraría de totes maneres que's fes un partit lliberal, un partit reformista, que ab respecte a la lley, ab prestigis de poder, ab garanties d'honradesa y de justicia, emprengués les reformes polítiques que demana la vida moderna y la especial constitució d'Espanya y les econòmiques y administratives que fan falta pera assegurar la riquesa actual y crearne de nova.

Preferible fóra la governació per grupus definits, inteligenciats de bona fè pera objectius concrets, reflexe de les necessitats viventes; però, de no ésser aixís, s'ha de reconstituir el partit lliberal, orgue indispensable pera la monarquía.

Però còmi? Ab quí? Pochs son els qui podrien serhi: molts foren els qui hi serien si's fes de debò.

POL.

Cròniques Parlamentaries

Desde la Tribuna

Madrid, 21 maig.

He dit alguna altra vegada que no hi hà rès més contraproduent en una Assamblea que fer acusacions d'immoralitats sense tenir a mà les proves pera confondre a l'adversari. L'acusat no'n necessita pera defensarse: no té prou ab un discurset d'ètica com el que acaba de fer en Canalejas, o ab una oració sentimental com la que'l senyor Barroso ens ha penjat, pera que l'acusador quedi com un calumniador, y l'acusat dongui peu als amichs pera tributarli una ovació.

El senyor Soriano a força de prodigarse y donar importancia a qualsevol friolera, ha perdut absolutament l'influencia que tenía al Congrés. Ab tot, avuy s'esperava d'ell un acte sensacional, una acusació ab proves. Entre'ls papers que tenía sobre'l banch—que, tot parlant, recòrre d'un extrem a l'altre—tothom hi veya la célebre carta de les 20.000 pessetes que havía de fer pols al senyor Barroso. Se deya lo següent: Que'l senyor Gomez de Laserna ex-fiscal del Tribunal Suprem y ex-director general de no sé quin departament, havía ensenyat al senyor Soriano una carta d'un personatge cordobés, en la que s'afirmava que'l senyor Barroso havía cobrat, fa anys, 20.000 pessetes per un servey administratiu, essent ministre; que'l senyor Soriano havía dit: jo'n parlaré al Congrés; y que'l senyor Gomez de Laserna li havía contestat: jo ho desmentiré. S'afegía que'l senyor Soriano havía indicat al senyor Laserna que ensenyés la carta a n'en Canalejas y que si aquest l'autorisava la llegís en plè Congrés. Y's deya que tot havía passat aixís, motivant la susdita carta que'l senyor Canalejas abandonés al senyor Barroso, que es lo mateix que renyir ab els monteristes. Conteu el rebombori que hi havía avuy al Congrés esperant una sessió d'escàndol, ab tals calumnies en l'aire.

Per això era plè desde primera hora: sales, passadissos, escriptoris, bouffet, tribunes, tot vessava gernació. Però el senyor Gomez de Laserna no ha vingut al Congrés: el senyor Gomez de Laserna ha passat la tarda passejant tranquilament per la Exposició de Belles Arts. Y l'acusació del senyor Soriano, tot just apuntada, y deixatada entre altres acusacions de la ditxosa qüestió del caciquisme de Còrdoba, no ha fet més efecte que'l que he dit: una lliçó d'ètica den Canalejas y un discurs sentimental den Barroso ab el consabut paragraf de l'herencia d'honor llegada als fills, y ab les acostumades excitacions a provar els fets.

Y aixís hauría acabat la cosa, sense més víctima que'l senyor Gomez de Laserna, ex-fiscal del Tribunal Suprem, si no haguessin sigut unes interrupcions provocadores d'un senyor que's diu Armiñán, la intervenció del senyor Fernandez Gimeno, que parla sempre que surt el «Ratón Pelao», y la actitut resolta del senyor García Prieto, íntim del senyor Barroso, que ha donat a entendre al senyor Canalejas que estava disposat a esbullar una pila de marros si quedava no més un dubte de la honorabilitat del senyor ministre de la Governació.

S'ha acabat l'incident: els diputats de la majoría han desfilat per davant del banch blau estrenyent la mà al senyor Barroso, rentat de tota culpa; y després d'alguna pregunta sense interés, s'ha reunit el Congrés en sessió secreta pera discutir els suplicatoris contra'l senyor Azzati, indignat, com els altres radicals, de l'ausencia inexplicable del senyor Lerroux que ahir vespre va ésser cridat, ab amenaces de deseiximent si no venía. Y ja es en camí an aquestes hores.

Y ara estàn discutint; parla el senyor Barral que consumirà tota la sessió, y fins a demà. A n'aquest pas, arribarem al final de la llegislatura discutint encara'ls suplicatoris del senyor Azzati.

***

Ni'ls aplaudiments de la majoría, ni la funció de desagravis al senyor Barroso, ni la declaració—ja una mica còmica—del senyor Canalejas de que'l Govern està segur en el poder pera implantar el programa lliberal—això del programa lliberal es com fer la esquerra un futur, devegades perfecte, devegades imperfecte—rès d'això ha fet desistir als honorables representants del país y a les visites de la casa llur, de parlar de crisis. Segueix tothom,—menys un servidor de vostès y algun altre—creyent que el Govern cau, que avuy, que demà, que demà passat... Y segueix en alsa—sembla mentida—la candidatura del senyor Moret.

Diu que quan el cop del general Pavía, els diputats varen fugir vergonyosament: algú va tirarse per la finestra. No més en Salmerón y alguns íntims varen romandre en el Palau. Donchs bé; si avuy venía un altre Pavía, crech que no fugiría ningú: tothom aplaudiría. El fàstich va essent general y l'únich que podría encarrilar les coses, donant ocupació al Congrés, fentlo treballar, posant a discusió projectes d'interès pera'l país, el senyor Canalejas; encara s'entreté en converses de penya y en fer frases contra'ls seus propis amichs. Y tothom segueix creyent en que això se'n và... Y es que tothom té conciencia de que no pot seguirse un día més pel camí que'l senyor Canalejas ha portat la situació política.

Però anem passant díes y la crisis total no vé, ni's planteja la parcial, que crech que ha de venir. Anem passant díes perduts completament pera'l país.

X. Y. Z.

Polítiques

Varies

—El confrare «Diario de Lérida», parlant de l'Assamblea allí celebrada diumenge passat, diu, entre altres coses:

«. . . . . .

El sentiment de germanor tan fàcil a la transfusió entre membres units pels llassos comunals de patria y d'historia; el diumenge passat se va extendre per totes les ramificacions de la política catalana, vinculant a tots els partits en una mateixa aspiració y posant en tots els llabis una mateixa llengua y un sentit d'unanimitat.

. . . . . .

Tothom fóu catalanista.

. . . . . .»

—Llegim en el confrare tortosí «El Tiempo»:

Entre les recompenses otorgades ab ocasió del viatge del monarca a nostra ciutat, se'ns diu que S. M. el Rey s'ha dignat concedir la Gran Creu de Alfons XII al sabi jesuita nostre estimat amich P. Ricard Cirera, director del Observatori, y al diputat a Corts, cuefe de la minoría parlamentaria de la U. F. N. R. senyor Zulueta, la Gran Creu del Mèrit Agrícol.

—«Las Circunstancias», de Reus, diu que ha causat un excelent efecte entre els seus correligionaris (els possibilistes) la noticia de que'l día 10 o 11 del mes vinent, juny, don Melquiades Alvarez anirà a pendre part en un mitin que hi haurà an aquella ciutat.

—El nostre corresponsal de Reus, donant massa importancia a una alusió encaberta que li va fer un diari de Barcelona, ens envía una carta desmentint falses calificacions de que ha sigut objecte. No havía de ferne cap cas el nostre amich. Paraules d'estiu, segons qui les diu. Pera satisfacció seva farem constar no més la seva afirmació de que sem-

pre ha sigut catalanista y que, al separarse del Catalanisme'ls esquerrans, per considerar que hi havía més sinceritat en els regionalistes els ha seguit en totes les seves actuacions.

—Ab gran satisfacció podem avuy anunciar als nostres lectors que'l bon amich y exemplar patrici, don Lluis Ferrer-Vidal se troba ja fòra de perill segons parer dels metges. No cal que fem constar lo molt que'ns alegrem de la millora y la sinceritat ab que ajuntem els nostres desitjos als de les moltíssimes persones que s'interessen pel restabliment del senyor Ferrer-Vidal, y que, ab motiu de la seva malaltía, han fet arribar a la seva distingida esposa y respectable familia la expressió de les generals simpatíes que ha sapigut guanyarse.

Municipi

A la sessió del dimars, se donà compte de l'aprovació pel ministre de la Governació de la tarifa d'arbitris adicionals a Consums. El senyor Lladó protestà de la forma com ha vingut aprovat l'arbitri extraordinari sobre cals, guix y ciment.

El senyor Montanyola s'adherí a la protesta del senyor Lladó fent constar que, havent sigut pel ministre aprovat l'esmentat arbitri, com l'any passat, ab la limitació de no poder ser cobrat en els fielats, l'Administració municipal se veurà de segur novament burlada pels qui solicitaren la limitació que regeix ab la promesa de presentar de bona fè unes relacions jurades que no han vingut. Afegí el senyor Montanyola que l'erari municipal rebrà gran perjudici de que'l ministre de la Governació no hagi satisfet els desitjos expressats en un acort unànim del Consistori que li va ser tramès.

A instancia del senyor Montanyola, l'Ajuntament ha aprovat uns nomenaments de personal proposats per la Junta de Musèus, y que estaven sobre la taula desde la sessió penúltima.

Acaba de publicar la Societat d'Estudis Econòmichs un opúscul sobre la «Reversió dels Tranvíes de Barcelona», que conté la conferencia donada pel regidor senyor Nualart al Ateneu Barceloní, y notes explicatives pera ferse càrrech de l'importancia d'aquesta qüestió y de la trascendencia que té pera l'Hisenda municipal de Barcelona.

Durant els dies 20, 21 y 22 del corrent més, les guardies municipal y urbana han portat al Dipòsit municipal 174 carretons y bicicletes que encara duyen el número vell.

La comissió de Foment ha acordat que's procedeixi a la neteja del llach y riu del Parch; designar als senyors Marcilla y Ruiz Morales pera rebre varies seccions de clavagueres noves; prevenir als encarregats de brigades de neteja que procurin que'ls peons no aboquin escombraries a la platja, y donarse per enterada de la instancia del Sindicat Agrícol demanant que's convoqui un concurs pera l'adquisició de palmeres.

Quedaren sobre la taula'ls expedients de personal y el plech de condicions pera asfaltar les Rambles.

Acompanyada del senyor Montanyola ha estat a l'Alcaldía una comissió de propietaris y industrials de carrers del voltant del mercat del Born, a manifestar que les entrades de peix al mercat al engròs se fan a totes hores, y molt especialment de nit, movent tal soroll que als vehins els es impossible descansar.

Ademés, a la matinada, els peixaters invadeixen les aceres, armen converses y discusions y desobeeixen als municipals.

Pels indicats motius, y en previsió de noves molesties, demanen que no's porti al Born el mercat de fruita y verdura al engròs, y que's reglamentin les hores d'entrada del peix.

Uns delegats del Círcol del Liceu han anat a l'Alcaldía a dir que han arribat 13 músichs moros de Tanger pera pendre part al festival del Tibidabo en prò de les víctimes de la guerra, els quals moros, per les seves costums socials y domèstiques y pràctiques religioses, no volen anar a un hotel y desitjen un local pera ells sols.

Per lo tant, els visitants han demanat que'l Municipi proporcionés aquest local, sufragant els gastos els contractants.

Se feyen gestions per si podien allotjarlos a la Vaquería del Parch, al llatzaret de la Secció Marítima o a un local del Alberch del Parch.

La comissió erectora del monument a n'en Milà y Fontanals ha visitat al alcalde pera donarli les gracies per la subvenció votada pera dita obra.

El día primer de juny seràn subastats al mercat de la Unió el lloch 93 de verdura y al del Clot el 39 de gallina.

S'ha fet una subasta pera comprar grava granítica destinada als carrers del Interior.

Preu màxim 19.999'90 ptes., adjudicada al únich postor, el Foment d'Obres, per 19.950 ptes.; rebaixa obtinguda 49'90 pessetes.

Una comissió d'empresaris de teatres y cines ha fet entrega al alcalde de les conclusions votades, en la reunió que tingueren ahir, contra la concessió de que disfruta'l Saturn Parch.

Les conclusions son dúes: que l'Ajuntament, a la sessió vinenta, retiri la concessió al Saturn, y que de no ferho aixís, els empresaris tancaràn tots els espectacles.

A les actives gestions que practica don Sebastià Marí Codolar pera poder veure feta aviat la passarela que posarà en comunicació la barriada de la Clota ab el poblat d'Horta, sabem que en la vinenta sessió de la comissió de Foment nostre amich el senyor Carreras Candi ressucitarà l'expedient de sa construcció, instant pera que aviat aquells vehins puguin veure feta tan necessaria millora.

El president de la Junta local de Reformes Socials, senyor Nolla y Badía, ha practicat, en companyía del doctor Macaya y dels senyors Sanz y Martí, de la expressada Junta, una visita d'inspecció a un taller de la Rambla de Catalunya, trobant deficient el local per son poch espay y per falta de ventilació.

Tant pera subsanar aquestes deficiencies com pera conseguir que's cumpleixin extrictament les disposicions legals que protegeixen el treball de dones y noys, se van fer al amo del taller algunes indicacions, sense perjudici de lo que resolgui la Junta en vista de l'acta d'inspecció.

Dinámica atmosfèrica

El temps pera demà a l'Europa central y meridional.

Ahir va ploure desde Galicia fins Austria, ahont avuy hi hà un centre tempestuós que corre cap a Russia. Catalunya va quedar dintre del sistema tempestuós ab ruixades fins al Adriàtich nort, ahont hi hà un altre centre tempestuós, dirigintse cap a la conca central del Danubi. També va ploure al nort de França.

Avuy continúa'l temps plujós desde Galicia cap al centre del continent, quedant Catalunya dintre del sistema ab petites ruixades que confirmen l'aforisme «Pel maig cada día un raig». Al nort de França actúa la línia tempestuosa que pronosticava.

Demà continuarà el temps tormentós desde Galicia cap al centre d'Europa, quedant també Catalunya cap a orient dintre del sistema tempestuós ab nuvolades cumulars, desfentse en petites ruixades que tindràn més valor dinàmich al nort de Italia.

D. PUIG.

Un Observatori a Montserrat

Es en aquestes columnes, ahont ja fa quatre anys, va exposarshi per primera vegada l'idea d'aixecar en la santa y pintoresca montanya de Montserrat, un observatori. Y desde aleshores el seu autor que ho es el nostre respectable y distingit amich y colaborador, el doctor don Joan Bassols y Villà, ha continuat, en un aplech d'articles interessants com tots els seus, la propaganda pera que's portés a terme la idea que ell tan fortament sentía en el seu cor de català y d'home de ciencia.

La veu del doctor Bassols ha sigut escoltada, afortunadament, y les noves que tenim d'aquella montanya son reveladores de que encara hi hà qui sab atendre les iniciatives de valua. L'Observatori al cim de Sant Geroni, que havía somniat el doctor Bassols y que tan magistralment havía descrit en un article, fruit de la seva imaginació, que va sortir a LA VEU DE CATALUNYA, al començar l'any 1908, es ja un fet.

Cal que tothom ho celebri com nosaltres ho celebrem de tot cor y cal que's tingui pel doctor colaborador nostre y per tots aquells que l'han ajudat a n'aquesta empresa l'agraiment que's deu als que porten a terme obres com la del Observatori de la nostra gran montanya, que tant diuen en favor de la cultura y de l'activitat catalanes.

Hi hà actualment l'arquitecte senyor Moncunill y l'artista senyor Flotats que dirigeixen els treballs pera coronar el nou Observatori ab una preciosa imatge del Sagrat Cor de Jesús y allí tenen, junt ab altres valiosos elements, la prodigiosa activitat y zel infadigable del majordom P. María Castellet.

Pera contribuir més eficaçment a n'aquesta obra científica, els reverents religiosos que s'hostatjen al popular monastir, han començat a publicar el «Butlletí popular del Observatori metereològich», escrit en llengua catalana, com era de esperar, tractantse d'una obra montserratina

Aquest Butlletí, junt ab els varis aparells cedits pel senyor Patxot, servirà força pera propagar les observacions que se fassin al nou establiment científich, les quals ajudaràn segurament als homes de ciencia pera fer detinguts estudis dinàmichs.

Heusaquí unes cristianes, patriòtiques y belles paraules ab que la direcció del Butlletí ha saludat als seus llegidors:

«Usem la llengua catalana, perque aquesta fulla es principalment pera Catalunya, emprò sense exclusió de cap altra llengua, segons convingui. Es una fulla com de familia, a la par que científica, y ens agrada l'ampla llibertat propia dels fills de Deu, com l'aire que's respira en aquestes altures, al costat de nostra Reina la Santíssima Verge María. En Ella y per Ella solament, baix son patrocini y benedicció, en testimoni de bons catalans y de nostre vassallatge a Ella, se presenta aquest modest Butlletí sense cap altra pretensió que la de servir a Deu y a Montserrat, a Catalunya y a la ciencia.»

Cultura

En la sessió ordinaria celebrada per l'Academia de Bones Lletres el día 21 del actual, dedicà'l president senyor Pella y Forgas molt sentides paraules a la memoria de don Marcelí Menéndez Pelayo, recordant que era acadèmich corresponent desde l'any 1878 y fou acordat per unanimitat comunicar al alcalde de Santander y al germà del insigne escriptor el sentiment de la corporació per una pèrdua tan irreparable.

En dita sessió llegí'l senyor Miret y Sans, un treball històrich sobre l'esperit de justicia y rectitut del rey Jaume II, presentant al efecte diferents documents inèdits referents a la conquesta de Sardenya, que demostren l'interès que tingué aquell monarca en causar el menor dany possible an aquell poble ab l'ocupació militar, impedint en absolut que son fill utilisés en l'exèrcit expedicionari soldats musulmans que havien ofert sos serveys. Llegí'l disertant curioses lletres del infant Alfons y del rey Jaume al Soldà del Marroch, al seu fill Abulacen y al troximan Abdalla-Benalhaig, sobre la cooperació oferta per un esquadró d'aventurers cristians, manats pel català en Jaume Seguí, que feya alguns anys estaven al servey del indicat Soldà.

En la mateixa sessió fou nomenat acadèmich corresponent a Cabrera del Penadès, mossèn Joan Avinyó, prebere y autor de varies monografíes històriques.

Diputació

Lo de la Casa de Caritat

A la sessió celebrada dimars pel Cos Provincial, el diputat lerrouxista senyor Borjas va denunciar a la Diputació els mals tractes que's donen (segons ell) als assilats a la Casa Provincial de Caritat. Els «pobrissims» arguments del senyor Borjas, varen ésser refutats seguidament pel president de la comissió de Governació Sr. Argemí, per més que el diputat radical no va avisar al esmentat president la pregunta que volía ferli, tal com es ús y costum en totes les corporacions.

Ahir se comentava a la Diputació la conducta observada en aquest assumpte pel senyor Borjas, si bé alguns diputats la disculpaven per creure que la pregunta feta pel diputat radical no tenía altre objecte que'l de parlar per la galería. Y després de tot, en la vinenta sessió, quan se l'obligui a concretar càrrechs y se li demostri que les insinuacions fetes el dimars no tenen el més petit fonament, ja quedarà sobradament castigat. Perque'l cas exposat pel senyor Borjas es una nova novela per l'estil de les que contava la «minoría dels quatre» al entrar a formar part de la Diputació y que tants fracassos els van proporcionar.

Encara's recorda lo del tros de cansalada que volía portar el senyor Ulled a la Diputació, pera demostrar que's donava menjar passat a la Casa de Caritat. Y el senyor Ulled volía portarla, quan, segons confessió propia, feya 15 dies que la tenía en poder seu. Y justament succeía això en plè estiu.

— Ahir tarda la Comissió de Foment, baix la presidencia del senyor Fages, va despatxar els següents dictàmens:

Autorisació pera construir un mur y una cuneta en el ramal a Sant Pere de Vilamajor, de la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinàs.

Expropiació de terrenys pera la construcció de la carretera de Masnou a Granollers, en el terme de Montornès y Vallromanes, a don Joseph Palau y Catafal.

Subvenció solicitada per l'Ajuntament de Santa María de Palautordera pera obres de reforma en la travessera, per la mateixa població, de la carretera de Caldes de Montbuy a Sant Celoni.

Reconstrucció d'una tapia en la carretera de Sant Boy de Llobregat a La Llacuna dintre del terme de Sant Sadurní de Noya.

Permisos pera construir obres en terrer tocant a carreteres provincials y camins vehinals.

Aument de consignació pera les obres d'agotaments del pont sobre la riera del Plà.

Instancia del Ajuntament de Mura demanant que's construeixin terraplens en el camí de Terrassa a Talamanca y ramal a Mura.

Idem de don Joaquim de Beltràn demanant permís pera creuar una línia elèctrica en el camí d'Artés al Pont de Cabrianes.

Incidencies en l'expedient del tranvía de Càn Gomis a la Rabassada.

Dictamen del jurat sobre'l concurs de ferrocarrils secundaris.

Govern civil

Embaixador

Ha arribat a Barcelona, procedent de Madrid, el senyor Ballin, embaixador d'Espanya al Caire.

Protesta

Una comissió d'estudiants d'enginyers ha visitat al governador protestant de la passivitat del ministre de Foment en la resolució del assumpte que'ls interessa, y de la falta d'interès demostrat al Congrés sobre aquesta qüestió.

També protestaren de les paraules que'ls va dirigir el diputat senyor Nicolau.

El Saturn

Els industrials que's consideren perjudicats ab l'obertura del Saturn Park, de nits, se reuniren ahir al teatre Espanyol, acordant demanar al Ajuntament que revoqui la concessió, y tancar els establiments en càs de que aixís no s'acordi en la sessió municipal vinenta.

Protestaren també de que el governador no'ls hagués deixat portar en manifestació les conclusions al Govern civil, enviant un telegrama en aquest sentit al ministre.

El governador exposà de nou el seu criteri sobre les manifestacions pels carrers.

Pel guardia mort

La Societat de Patrons tintorers, blanquers y aprestadors ha entregat 100 pessetes al governador pera socòrrer a la familia del guardia Solvi.

El president de la Cambra Industrial senyor Sedó ha entregat 500 pessetes al senyor Portela recullides entre'ls socis de dita entitat y destinades al mateix objecte. Afegí el senyor Sedó que'l Foment del Treball Nacional havía també obert suscripció, encapsantla la Junta ab 500 pessetes.

De Sanitat

L'alcalde de Sarrià ha conferenciat ab el governador sobre gestions de Sanitat en aquella població, hont l'estat general de salut es bò.

Li ha comunicat que obeint les ordres donades s'havía destinat una brigada a la neteja dels torrents y rieres que creuen aquella barriada.

L'alcalde de Tona ha visitat al senyor Portela per qüestions de sanitat també.

Els projectes econòmichs

Al donar compte de la entrevista que ahir celebraren el governador y el senyor Sedó, equivocadament o, millor dit, poch aclarits, vàrem donar els conceptes de la conversa que abdós sostingueren.

Respecte'ls projectes del port franch, treball nocturn, etc., el senyor Sedó digué que, en efecte, les impresions eren molt satisfactories, limitantse a dir que estava en favorable espectativa la opinió que s'havía remogut ab els darrers projectes contributius, sobre'ls quals el president de la Cambra feu algunes gestions a Madrid.

La mort den Menéndez Pelayo

Una carta del doctor Rubiò y Lluch

Barcelona 23 maig 1912.

Senyor Director de LA VEU DE CATALUNYA.

Molt honorable Sr. y distingit amich.

Espero de la seva amabilitat que donarà cabuda en el periòdich de la seva digna direcció a les següents ratlles, en les quals me permeto rectificar y ampliar algún concepte errat o poch exacte del article que sobre la mort del eminent Menéndez Pelayo va tenir vostè la bondat d'insertar en les dúes edicions del matí y del vespre del 21 del corrent, ab frases pera mí tan honroses y immerescudes que may podré agrairli dignament.

Sols la preocupació del dol que m'aclapara, y que en el moment de posarme a escriure sobre'l meu anyorat amich, se trobava en el grau d'emoció més intensa, pot explicar que jo incorregués en una equivocació tan palesa com la de fer fill de Vilafranca al immortal Cabanyes. Es cert que'ls seus restes descansen o descansaren en el cementiri de La Granada del Penadès; emperò quants coneixem més o menys la historia literaria de Catalunya del passat sigle, sabem que en Cabanyes fou fill de Vilanova y Geltrú, lo mateix que'l famós teòlech y arquebisbe de Tarragona, don Francisco Armanyà, y quants hem sovintejades nostres visites a la Biblioteca Museu Balaguer, que fundà'l gran patrici de la nostra terra y Mestre en Gay Saber en Víctor Balaguer, no podem oblidarnos de les estatues dels dos illustres vilanovins que decoren el frontispici d'aquell hermós palau de la cultura catalana, ab que s'honra justament la industriosa y avençada Vilanova. No ha estat, donchs, may en la meva intenció el regatejarli una de les seves més grans y llegítimes glories.

Y ara permetim, senyor Director, que amplii una noticia relacionada ab la febrosenca activitat literaria que portava en Menéndez Pelayo, en aquests darrers mesos de la seva crudel malaltía, y que es una prova novella, que jo no devía oblidar, de la fonda y antiga amistat que'm professava: «Feya prop de tres mesos,—deya jo en l'esmentat article—que no tenía noticies directes seves; però en aquest intermedi havía rebut dos importants volums de la colecció completa de les seves obres, que ha començat a publicar l'editor de Madrid don Victoria Suarez».

En la última lletra que m'ha escrit en la seva vida el Mestre immortal de la ciencia espanyola, me comunicava la noticia d'una altra obra, nova mostra de la seva infadigable activitat intelectual, que ni'ls sofriments físichs, ni la proximitat de la mort, pogueren deturar un sol moment: «Recibirás mañana (com afectuosament el vaig rebre, enviat des de Santander), el primer tomo de «El Scholastico» de Cristobal de Villalon, curioso manuscrito de la Academia de la Historia, que publico en una de nuestras Sociedades de Bibliófilos. Mi estudio llenará la mitad del tomo 2.º. Creo que te ha de interesar la biografía de este humanista aventurero». Aquestes son les darreres paraules de la conversa epistolar que ab mí ha sostingut el més fraternal dels meus amichs, d'aquella conversa que començà en l'estiu de l'any 1873, y que sols la mort ha pogut interrompre.

Li dono, senyor Director, mercès anticipades y molt corals, pel nou favor que'm dispensa, repetintme son devot amich sempre aparellat a son servey y honor.—A. Rubió y Lluch.

Vilafranca a n'en Menéndez y Pelayo

Entre'ls devots que en Menéndez y Pelayo té a Vilafranca del Penadès, l'afortunada vila nadiua de tants homes eminents y que gairebé pot enorgullirse d'ésser la patria espiritual del gran polígraf, car en ella naixeren els dos grans mestres que més influiren en la formació del seu esperit, en Milà y Fontanals y en Llorens y Barba, hi hà el propòsit de demanar an aquell Ajuntament que's doni el nom den Menéndez y Pelayo al hermós passeig ahont s'està aixecant el monument an en Milà y Fontanals.

Cal creure que aquell Ajuntament acullirà ab simpatía tan bella idea, que, de realisarse, constituiría un homenatge permanent a la venerable memoria de aquells dos grans homes que tant s'estimaren en vida y quals noms seràn eternament inseparables.

Conferencia

El proper dissapte, dia 25 dels corrents, el doctor W. Coroleu donarà al saló d'actes del C. A. de D. del C. y de la I. una conferencia pública, desenrotllant el tema «M. Menéndez Pelayo y la cultura catalana.

Telegrames de pèsam

A la llista de comunicacions de pèsam que s'han dirigit al Ajuntament de Santander ab motiu de la mort del illustre polígraf senyor Menéndez y Pelayo, deu afegirshi un telegrama de «La Obra de bones lectures», d'aquesta ciutat.

Han enviat telegrames de pèsam, el Colegi d'Advocats y l'Academia de Jurisprudencia y Llegislació.

(PER TELEFON)

La vacant

Madrid, 23, 12'30 matinada.

Nombrosos ateneistes han dirigit una instancia al Govern demanant que en la vacant del senyor Menéndez y Pelayo se nomeni director de la Biblioteca Nacional al senyor Menèndez Pidal.

L'Ajuntament de Santander

Madrid, 23, 10 matí.

Santander.—En la sessió celebrada per l'Ajuntament ahir tarda va acordar que aquest anés en corporació a Madrid pera assistir als funerals que celebra el Govern en sufragi de l'ànima de don Marcelí Menéndez y Pelayo, aixecantse després la sessió en senyal de dol.

A l'extranger

Del mon diplomàtich

Entre potencies

Per telegrama que publicàvem ja a la nostra edició d'aquest matí y que's reprodueix més avall, s'ha desmentit a Londres la remor que havía corregut respecte a una conferencia internacional encaminada a conseguir la pau de Italia y Turquía.

Els problemes internacionals segueixen ara com ara un curs ben complexe, accentuantse cada día més la opinió de que son tants y tan greus que cada día semblen obligar més a les potencies a precisar llurs relacions y llurs compromisos mútuals a fí de posarse a l'abrich de futures contingencies. De uns anys an aquesta banda hem presenciat inombrables acorts y inteligencies cordials que, no tenint altre fí, en principi, que'l d'assegurar la pau, han donat lloch al desenrotllament d'ambicions abans incertes y tímides.

Per això un diari francès retreu el cas de la guerra italoturca, en el sentit de que'ls acorts firmats ab França y ab Anglaterra, varen deixar a Italia les mans lliures pera poder empendre la campanya ab seguretat de no rebre molesties. Ara mateix ha costat quart y ajuda disuadir a Russia de llensarse al conflicte oriental, ab que l'inclinava l'asseguransa de que'l seu acort ab Austria, Italia y els Estats balkànichs respecte a la darrera solució del problema, la deixava prou desembaraçada pera obrar a la seva guisa.

Ab lo qual resulta que'ls acorts y les inteligencies cordials, tot sent creats per garantir la pau, lo que fan en certes ocasions es precipitar una guerra. Lo qual no vol dir que no siguin excelents en principi y sempre que no amaguin desitjos mal comprimits y ambicions mal satisfetes.

El cas es, ara com ara, que totes les potencies s'espavilen pera'l cas de futurs adveniments.

La desconfiança's va fent mestressa del joch diplomàtich; y com que qui juga no dorm, cada hú va a la seva. A n'això's pot atribuir tal vegada la conferencia de Malta, hont dos ministres anglesos, ab lord Kitchener, han d'examinar la situació de les forces britàniques al Mediterrani. Com es sabut, l'Almirallat anglès ha decidit, després d'un acort anglofrancès, recular un esglaó cap a l'oest les seves forces navals del mar llatí. Do manera que l'esquadra de Malta tindrà Gibraltar com a punt de destacament, mentres que la de Gibraltar anirà a juntarse ab les forces de l'Atlàntich.

Certs periòdichs francesos, en vista de aquesta decisió no deixen d'insinuar—bé que dissimulantlo—un xich d'esverament per la responsabilitat que suposa a França la defensa del Mediterrani contra la marina austroitaliana. En realitat les forces navals franceses son ara superiors, però en l'avenir poden presentarse dificultats prou feixugues.

Veusaquí perque l'interés de França està en que l'esquadra russa del mar Negre tingui assegurat el pas dels estrets, a fí de que en cas de necessitat les dúes potencies aliades podessin juntar les forces marítimes respectives en una acció comú.

De totes maneres, aquesta qüestió dels estrets per ara sembla sospesa, per creures, en certs medis diplomàtichs, en la necessitat d'una revisió d'inteligencies pera convertirles en certs casos en aliança, la qual precisaría y definiría degudament les obligacions mutues.

(DE L'AGENCIA HAVAS)

DE PORTUGAL

Legació suprimida

Lisboa, 22, 9'40 nit.

La Cambra de Diputats ha aprovat per 50 vots contra 45 el projecte suprimint la Legació de Portugal al Vaticà.

D'ALEMANYA

Al Reichstag.-Lo de Alsacia y Lorena

París, 22, 9'45 nit.

Berlín.—El Reichstag ha aprovat el presupost pera 1912.

S'ha reproduit el debat tumultuós sobre les paraules pronunciades pel Kaiser a Strasburg amenassant ab suprimir la Constitució a Alsacia y Lorena.

La Cambra ha acordat una amonestació contra'l diputat socialista Ledebour pels atachs dirigits al Kaiser.

Ademés ha sigut cridat al ordre un altre diputat socialista per haver tractat a M. Breitembach, ministre de ferrocarrils, d'enemich dels obrers.

DE HONGRÍA

President de la Cambra

París, 22, 10'45 nit.

Budapest. — La Cambra de Diputats ha nomenat president al comte de Tisza, després de sorollosos incidents, durant els quals ha sigut volcada l'urna y els diputats han estat a punt d'arribar a les mans.

Vaga general

París, 23, 1'10 tarda.

Budapest.—El partit socialista ha proclamat la vaga general a Budapest.

La vaga ha comensat aquest matí.

S'han registrat algunes colisions ab la policía, resultant un obrer mort y 10 ferits. També han resultat ferits 3 agents de policía.

La multitut ha fet parar els tranvíes y ha apedregat molts establiments, trencant els vidres dels aparadors. També han sigut trencats molts vidres dels fanals de llum pública.

D'ITALIA

De viatge

París, 22, 10'50 nit.

Génova. — Han arribat el princep de Battemberg y els ministres anglesos mister Asquith y lord Churchill.

Demà marxaràn pera fer un creuer pel Mediterrani.

D'ANGLATERRA

Els minaires

París, 22, 11'15 nit.

Londres.—La Federació de minaires ha publicat una enèrgica protesta contra algunes sentencies arbitrals referents als salaris.

Amenassa reproduirse la crisis carbonífera.

Noticia desmentida

París, 22, 11'24 nit.

Londres.—Se desmenteix el rumor que ha corregut referent al projecte d'una conferencia internacional encaminada a conseguir la pau entre Italia y Turquía.

La Cambra dels Comuns

París, 22, 11'37 nit.

Londres.—La Cambra dels Comuns ha sospès les sessions fins al 4 de juny.

DE CUBA

La revolta negra

París, 22, 11'50 nit.

Santiago de Cuba.—La revolta dels negres contra'l Govern s'agrava ràpidament.

Solament a la provincia de Orient hi hà més de 500 negres alçats en armes.

DELS ESTATS UNITS

Vaga general

París, 23, 1'10 matinada.

Xicago.—El president del sindicat internacional d'obrers de transports ha proclamat la vaga general d'aquest ram en tot el territori dels Estats Units, a partir d'avuy, per solidaritat ab els de Xicago, que estàn en vaga desde fa tres setmanes.

DE ITALIA Y TURQUIA

Bombeig

París, 23, 10'25 matí.

«Le Petit Parisien» publica un despatx de Constantinopla, data 22, dient que ha comensat el bombeig de la illa Chio.

Del Marroch

(DE L'AGENCIA HAVAS)

Cap d'any

París, 22 8'10 nit.

Fez, 21.—Ab ocasió del primer aniversari de la entrada de les tropes franceses a Fez, el Soldà ha ofert un tè, en els jardins del Budjelond.

El Soldà se mostra satisfet dels serveys prestats per França.

L'estat den Muley Hafid sembla excelent.

Un combat

Paris, 23, 12'55 matinada.

Ujda. — La columna Girardot ha rebutjat un violent atach d'una harca enemiga procedent del Muluya y li ha causat grans pèrdues.

Els francesos han tingut 11 ferits.

La situació a Fez

Paris 23, 12'57 matinada.

Fez, 22. — Uns 200 moros han intentat la nit passada saquejar els jardins dels afòres de la ciutat.

Les tropes franceses els han dispersat.

La situació de Fez no ha cambiat.

La situació a Fez

Madrid, 23, 10 matí.

Fez.—Un grupu de la harka concentrada en els voltants de Fez va saquejar anit els jardins que rodejen la capital.

Les tropes franceses han rebutjat l'assalt.

La situació a Fez es molt grave.

Pels volts de Muluya

Uxda.—La columna del general Girard ha sigut violentament atacada per la harka enemiga en els voltants del Muluya.

Va ser rebutjada y se retirà ab nombroses baixes.

Els francesos varen tenir 11 ferits.

De Melilla

Melilla.—Demà embarcaràn en aquest port cap a Argelia de tres o quatre mil moros.

Se sab que molts que no pogueren embarcar en Alhucemas, per la prohibició dels quefes de les kàbiles, burlant la vigilancia d'aquests han fet el viatge per terra.

Està comprovat que entre'ls indígenes que embarcaren aquí hi hà més de 800 kabilenys del altre costat del Quert.

Los médicos del mundo entero ordenan tomar a domicilio por no perder embotelladas las aguas frías del valle de Vichy
FUENTE ST. LOUIS
St. Yorre cerca Vichy (Francia)
para curar con seguridad el Estómago - Diabetes - Reumatismo

Necrología

Ha mort el conegut y distingit ciutadà don Antoni Pons Enrich, deixant en la major aflicció als seus fills, fills polítichs, nets y demés parents, y essent també la seva mort molt sentida per les nombroses relacions de la familia, de les quals era'l difunt apreciat y respectat, apreci y respecte que ell s'havía conquerit ab son cor bondadós, tracte afable y demés dots personals que'l distingíen.

Al enviar a l'apreciable y distingida familia del finat el testimoni del nostre condol, fem vots pra que Deu aculli la seva ànima en la seva santa gloria.

Molt sentida haurà sigut, sens dubte, en aquesta ciutat la mort del qui fou en vida don Vero Vidal y Cusachs, persona digníssima y mereixedora del respecte y la estimació que li professaven totes quantes persones havíen tingut ocasió de tractarlo.

Rebin la senyora esposa, germans polítichs y demés parents del finat la expressió del nostre pèsam més coral, ensemps que demanem als nostres lectors una oració per l'ànima de tan apreciable ciutadà. A. C. S.

A l'avensada edat de 85 anys ha mort cristianament en aquesta ciutat el bondadós ancià don Magí Quer y Bertràn, després d'haver empleat la seva llarga vida en fer bé al pròxim, lo qual farà sens dubte que siguin moltes les persones que acompanyin en el seu dol als fills, fills polítichs, nets, germans y demés parents del difunt, com també'ls hi acompanyem nosaltres, desitjant pera ells cristiana resignació y pera'l finat la gloria eterna.

Teatres

ITALIÀ

TEATRE NOVETATS. — La notable companyía que actúa en aquest teatre de l'eminent Lyda Borelli, prepara pera avuy, dijous, l'estrena de la comedia «Primerose», últim gran èxit a París.

LIRICH

Demà, divendres, s'estrenarà en el teatre Còmich l'opereta «Los Apaches», arranjament de l'obra en un acte «Una Gosse», de Yves Mirande, genre Grand Guignol lírich, estrenada ab molt èxit a París, per l'eminent actriu Mlle. Polaire.

L'obra serà presentada ab tota propietat y perfecció.

Borsa

Cambis facilitats per la Casa J. Marsans Rof y Fills

Barcelona 23 maig.

Sessió del matí

	Operacions		Queda
4 °/o Interior fi mes	85'	84'97	84'97 d
F.-C. N. Espanya fi mes	100'05	100'	100' d
Ac. F.-C. Alacant fi mes	98'05	97'95	98' d
Ac. F.-C. Orense fi de mes	26'10	26'05	26'10 p
Ac. F.-C. Andalusos fi mes	66'30	66'25	67'25 d

Premi del or
(Preus de compra)

Alfons	5'75	per 100
Isabel	8'75	»
Unces y mitges unces	5'75	»
Quarts d'unça	5'25	»
Octaus y 1-16 d'unça	3'75	»
Franchs	6'	»
Lliures	26'55	per Ll.

Sessió de la tarda

BORSA

A dos quarts de quatre tarda

Giros

Madrid y places banc. 8 d. v. 0'30 °/o dany	
Londres 90 dies	26'43 d.
» xech.	26'83 p.
París xech	6'30 p.

Deutes del Estat y del Municipi

	Operacions		Diner	Paper
4 °/o Interior fi mes	84'95	85'	85'	85'05
» » ctat. s. A.	86'65	86'55	»	»
» » » s. B.	85'60	»	»	»
» » » s. C.	85'55	85'50	»	»
» » » s. D.	85'	84'90	»	»
» » » s. E.	84'90	»	»	»
» » » G y H.	87'	»	»	»
Amort. 5 °/o fi de mes.	»	»	»	»
» » ctat. s. A.	101'15	»	»	»
» » » s. B.	101'	»	»	»
» » » s. D.	101'85	101'80	»	»
» » » s. E.	100'80	100'80	»	»
Amort. 4 °/o fi de mes.		»	»	»
» » ctat. s. A.	94'55	»	»	»
» » » s. B.	94'65	94'50	»	»
» » » s. C.	94'75	94'65	»	»
Tit. Dte. Mn. 1903-04-05 (4 1/2 %)	95'85	96'15	»	»
Tit. Dte. Mn. 1906 (4 1/2 %)	95'15	»	95'	95'25
» » » 1907 (4 1/2 %)	»	»	95'	95'25
» » » 1910—D.	»	»	94'50	95'
» » » Refr.ª 1908 (4 1/2 %)	95'	»	94'75	95'
Tit. Dte. Mn. Maig 1890 Ensanxe (4 1/2 %)	96'75	»	»	»
Tit. Dte. Mn. Abril 1907 Ensanxe (4 1/2 %)	96'50	»	»	»
Tit. Dte. Mn. de Sarrià	»	»	99'25	99'75
Emp. Dip. Prov. (4 1/2 %)	»	»	101'75	102'25
Port Melilla-Chafar. (6 %)	107'	»	106'50	107'

Obligacions comptat

Cambi anterior		Queda Diner	Queda Paper
81'	Nort Espanya, prio. Barna.	84'50	»
97'25	Nort Villalba a Segovia (4 %)	97'25	97'75
97'	» esp. Alm. V.ª y Tar. (4 %)	97'	97'50
95'65	» Osca a Fr.ª y altr. línies.	95'65	95'85
82'75	y mines St. Joan Abad. gar. N.	82'75	83'25
58'	Tar. a Barna. y Fran. (2 1/2 %)	58'	58'25
105'65	Mad. Sar. Alac. Ar. s. A. (5 %)	105'65	105'85
101'65	» » » s. B. (4 1/2 %)	102'	102'50
96'85	» » » s. C. (4 %)	96'75	97'
95'	» » » s. D. (4 %)	95'15	95'85
55'50	F-C. Reus a Roda (2 3/4 %)	55'50	56'
62'25	Alm. Val. y Tar. no adherides	62'25	62'50
79'25	» » » adherides.	79'50	80'
49'50	Med. Zam. Or. Vigo, 1880.	49'50	49'75
79'25	» » » » prio.-s. G-H	79'50	80'
105'	Mad. Các. Portugal. s. 1.ª (5 %)	105'	105'50
96'50	» » » s. 3.ª (4 %)	96'50	97'
105'	Vasch-Asturiá, 1.ª hip. (5 %)	105'	105'50
94'	Olot a Girona—1 al 5000. (4 %)	94'	94'50
95'75	C.ª General de Tranvíes (4 %)	95'75	96'25
95'50	C.ª Tranv. St. Andreu y ext.	95'50	96'
102'50	C.ª Barcelonesa d'Elect. (5 %)	102'50	103'
92'25	C.ª Barcelonesa d'Elect. (4 %)	92'50	93'
93'50	C.ª Trasatlàntica (4 %)	93'65	93'85
82'50	Canal d'Urgell — 1 al 28000	82'50	83'
79'	Stat. Grl. Aigües Barna. (3 %)	79'	79'50
92'	» » » » (4 %)	92'	92'50
101'50	C.ª Gral. Tabacos Filipines.	101'50	102'
»	» General Sucrera	»	»
90'	C.ª Asfalts Asland— al 400.	90'	90'25
91'50	» » » preferents	91'50	95'
103'	Port Tarragona. Serie A. (5 %)	103'	103'50
93'	Com. Regants Ebre. Bn. pref.	93'	93'50
98'75	F. d'Obres y Constr., no hip.	98'75	99'25
99'50	C.ª Cotxes y Automòvils (5 %)	99'50	100'
100'25	Siemens Schuckert, Ind. Elèc.	100'25	100'75
100'50	Stat. Valenciana d'Elec. (5 %)	100'50	100'
91'75	Navegació y Industria (4 %)	91'75	92'25
96'75	Stat. «Carbones de Berga»	96'75	[illegible]

Accions fi mes

500'25	F-C. Nort d'Espanya	500'	500'25
490'25	F-C. Madrid Saragossa Alac.	488'75	489'
26'15	F.-C. M.ª Z.ª Orense V.º	26'05	26'10
39'	C.ª Royal Canalisació Ebre	39'	40'
66'70	Ferrocarrils Andalusos	66'40	66'45

Accions comptat

100'	C.ª Penin. Telèfons, pref.	100'75	101'75
102'50	S. A. Constr. y Paviments, pr.	102'50	103'

Borsa de Madrid
Fonds Oficial
Telegrama de les 3'40.

4 per 100 Interior comptat.	84'98
4 per 100 » fi mes.	84'98
4 per 100 » fi próxim	
Amortitzable 5 per 100.	101'
Banch d'Espanya	453'50
Arrendataria de tabacks	292'
Societat general Sucrera.—Obligacions	
» » » Acc. preferides.	42'75
» » » Acc. ordinaries.	
Franchs.	106'90
Lliures.	26'70
Banch Espanyol Rio Plata.	476'

Darrera hora
Telegrama de les 3'52.

4 per 100 Interior fi mes	85'

Borsa de Paris
Telegrama de les 3'10

4 per 100 Exterior	91'30
Accions Ferro-carril Nort d'Espanya	471'
Accions Ferro-carril d'Alacant.	460'
Accions Ferro-carril Andalusos	3 2'
Banch Espanyol Rio Plata.	448'

Cambis de la tarda
De dos quarts de cinch a les cinch

	Operacions	Queda
4 %, Interior fi mes	85'	85' p
F.-C. Nort d'Espanya fi mes.	100'05 100'10	100'10 c
» » Alacant fi de mes.	97'85 97'90	97'90 d
Ac. F.-C. Orense fi mes	26'20 26'30	26'30 c
Ac. F. C. Andalusos fi mes	66'20	66'20 p

Cambis facilitats pel Banch de Préstams y Descomptes

Borsa de Nova York
Cotisació de Londres

Accions Ferro-carril Atchison.	108'50
» » Baltimore	111'
» » Chesapeake	80'50
» » Union Pacific.	174'50
» » Missouri Kansas	28'25
» Trust del Acer.	71'12
Sant Salvador 5 per 100	98'50

Les sessions d'avuy
Aquest matí el Borsí tanca: Interior 84'97 d., Norts 100 d., Alacants 98 p., Andalusos 66'25 d., y Orenses 26'10 paper.

De la tanca d'ahir a les cinch a n'aquesta se pert 0'02 d'Interior, 0'05 de Norts, 0'30 d'Andalusos, 0'05 d'Orenses y no's varía d'Alacants.

— Al reunirse a Madrid aquest migdía els corredors al Banch no fan cap operació.

De Borsa, després, se'ns envia: 84'95, 97, 85 enters.

Aquí obre l'Interior a 84'98, cau a 84'95, puja a 85 enters y hi tanca ab paper.

París envía: 94'77; Norts 471, 470 y 471; Alacants 461, 460 y 461; Andalusos 314 y 313, y Plates 448.

Aquí s'obre de Norts a 100'05, se cau a 99'95, se puja a 100'10 y se tanca al enter 100, diner.

D'Alacants s'obre a 98, se cau a 97'75, se puja a 97'90 y se tanca ab diner a 97'80.

S'obre d'Andalusos a 66'25, se puja a 66'40 y s'hi tanca.

Les Orenses obren a 26, se cau a 25'85, se puja a 26'10 y se tanca al enter 26.

Se cotisen de tanca: Plates a 95'35, Catalanes a 13 y Prèstams y Descomptes a 17'50.

Municipis, comptat, 95'12.

Reforma: 95.

De les demés obligacions s'opera: Nort Osca 95'62, Sant Joan 82'75, Frances, cantitats petites, 58'06, Alacants B. 101'75 a 102, C. 96'75 a 96'87, D. 95'25, Prioritat Orense 79'75, Electricitat del 4. 92'50 a 92'62, Trasatlántiques 93'62 y Foment d'Obres y Construccions 98'75.

Accions, comptat, Preferents Peninsular Telèfons 50 a 50'25 y Foment de Obres y Construcciónes 117'25.

Franchs 6'15. Resten a 6'30. Lliures 26'83. Resten an aquest cambi.

Madrid continúa enviant: Plates 475'50. Interior 84'97.

— A les cinch el Borsí tanca: Interior 85, p.; Norts 100'10, ops.; Alacants 97'90, d.; Andalusos 66'30, p.; Plates 95'20, p., y Orenses 26'30, paper.

De la tanca del matí an aquesta's millora 0'02 d'Interior, 0'10 de Norts, 0'05 d'Andalusos, 0'20 d'Orenses y se pert 0'10 d'Alacants.

Coneixem de Madrid: Franchs 6'20, Lliures 26'79, Plates 475'25 y darrer de Renda 84'98.

París tanca: Exterior 94'80, Norts 471, Alacants 460, Andalusos 312 y Plates 448.

Es 0'05 menys d'Exterior, igual que ahir de Norts y Plates, 2 franchs menys d'Alacants y 3 d'Andalusos.

La paritat ab franchs a 6'20 demostra que estem a cambi de Norts, Andalusos y Plates y 0'20 sobre cambi d'Alacants.

Rebley.

Informació parlamentaria

Congrés

Madrid, 22, 9'15 nit.

El senyor SORIANO, dirigintse al senyor García Prieto, li recorda que ahir va actuar de quefe de la majoría. (El ministre d'Estat riu).

Compari S. S. la seva cara ab la cara tètrica del senyor Canalejas. (Grans rialles. El senyor Canalejas fa un moviment d'extranyesa).

Estem en el secret. Ja sabem lo que passa y es que en el Govern se fa lo que vol S. S. Pel desitg de S. S. continúa el senyor Barroso en el Govern. En els Consells de ministres formen un tercer S. S., el senyor Canalejas y el senyor Barroso, que està cantant ab molta entonació. (Més rialles).

El senyor BARROSO. — Però no es per cap qüestió d'honor.

El senyor SORIANO. — No s'avensi S. S., que jo soch diputat vell y sé cóm se fa l'oposició. Tinch la virtut de la constancia y si S. S. creu que això es un núvol d'estiu, s'equivoca.

Acaba dient que, malgrat tot lo de la carta, continúa surant sense que hi hagi qui s'atreveixi a dir lo que conté la carta.

El senyor GOMEZ DE LASERNA rectifica ab breus paraules y s'entra a l'ordre del dia.

Se voten, definitivament, per boles, els tres projectes de lley següents:

Concedint pensió als facultatius inutilisats en l'exercici de la professió, ab motiu de serveys prestats en temps de epidemia.

Concedint una pensió a les tres filles de don Francisco Pi y Arsuaga.

Concedint pensió al secretari judicial del jutjat de Sueca, a les families del habilitat y agutzil del mateix, víctimes dels successos de Cullera y a la viuda del secretari y agutzil del jutjat de Sabadell, víctimes dels successos ocorreguts en aquella ciutat.

S'aprova l'acta de proclamació, ab arreglo al article 29, de diputat per Don Benito, a favor de don Carles Groizard y Coronado.

A les 5'20 se suspèn la sessió pública y continúa la discusió de suplicatoris en sessió secreta.

Al començar aquesta, s'aixeca a fer us de la paraula el senyor AZZATI, fent la declaració de que en els articles publicats contra'l senyor Castell no tingué l'intenció de molestar ni agraviar la dignitat personal del senyor Castell.

Don Melquíades ALVAREZ diu que està autorisat pel querellant, senyor Castell, pera declarar davant del Congrés que retira les querelles presentades contra'l senyor Azzati.

El PRESIDENT, en vista d'aquesta declaració, suspèn la votació del suplicatori y espera pera retirarlo definitivament que'l jutjat de Valencia dongui compte oficialment al Congrés d'haver seguit retirada la querella pel senyor Cassigut retirada pel senyor Castell la querella presentada contra'l senyor Azzati.

Continúa la discusió dels suplicatoris presentats a instancia del senyor Montañés, que son quatre, contra'l mateix diputat senyor Azzati.

(S'espera que també's retiraràn aquests suplicatoris pel mateix procediment.)

Impugnen els quatre suplicatoris contra'l senyor Azzati, els senyors SALILLAS, ALBORNOZ, SANTA CRUZ y BARRAL, sostenint tots el criteri exposat en la tarda d'ahir pel senyor Barral.

Els hi contesten, per la comissó, els senyors ALCALA ZAMORA y MANZANO.

Queden tres suplicatoris conclosos pera votació y el darrer a mitja discusió.

El senyor AZZATI declara que en sos articles de «El Pueblo» no tingué la més petita intenció d'ofendre al senyor Montañés.

A les 7'30, acabada la sessió secreta se reuneix la Cambra en seccions.

A les vuit se renía la sessió pública, y donat compte del resultat de la reunió de seccions, s'aixeca la sessió.

Senat

Madrid, 22, 9'15 nit.

S'obre la sessió a les 3'30, baix la presidencia del senyor Montero Ríos.

En el banch blau, el ministre de Foment.

Prechs y preguntes.—El senyor NEIRA formula un prech al ministre de la Governació, y el senyor SANCHEZ DE LA ROSA altre al ministre de Foment, d'interés local.

El senyor PRAST prega al ministre de Foment que's resolgui aviat l'expedient del sub-sol de Madrid.

Demana que vingui a la Cambra l'expedient de canalisació del Manzanares abans de que's verifiqui la subasta.

S'ocupa de la qüestió dels enginyers industrials, demanant pera aquest cos autoritat bastant pera que pugui desempenyar els càrrechs sense tutelas de ningú, creyent que ha arribat a sa major edat.

El ministre de Foment diu que l'expedient de sanejament del sub-sol de Madrid estará resolt en la próxima setmana.

Se dol del treball immens que pesa sobre ell, dient que, donat el desenrotllo del foment públich, deuria estar regit aquest departament per tres ministres.

Termina dient que procurará que's doni als enginyers industrials aquells drets a que son acreedors.

El senyor PRAST rectifica.

El senyor CARRANZA se lamenta de la anormalitat del servey dels ferrocarrils andalusos.

El ministre de FOMENT ofereix atendre aquest prech.

El senyor POLO Y PEYROLON se ocupa del projecte de roturacions arbitrarias, preguntant la sort que hagin corregut les esmenes que l'orador presentà, y si'l projecte ha sigut definitivament retirat o si's va a votar.

El PRESIDENT diu que'l projecte està sobre la taula.

Ordre del día.—Continúa el debat sobre'l dictamen autorisant al Ajuntament de Tomelloso pera establir un arbitri especial sobre'l consum ab destí a obres de la localitat.

El senyor ALLENDE SALAZAR demana que abans de discutir aquest projecte se conegui la opinió del Govern y la comissió, car s'estableix un nou impost que pesa sobre'ls pobles immediats.

Diu que no s'oposará a l'aprovació del dictamen, però necessita saber si's tracta d'una excepció o d'un precedent pera lo successiu.

El senyor BALLESTEROS, per la comissió, li contesta, explicant l'alcans del projecte.

(Entra a la Cambra el senyor Barroso y se'n va el senyor Villanueva.)

El senyor ALLENDE SALAZAR rectifica, no mostrantse conforme ab les manifestacions de la comissió, sinó que precisen y requereix declaracions del Govern, especialment del ministre de Hisenda.

El PRESIDENT diu que no pot consentir aquestes paraules del senyor Allende Salazar en quant signifiquen una coacció.

Diu que comunicará els desitjos del senyor Allende Salazar al ministre de Hisenda, y quan aquest vingui podrá donar les explicacions demanades.

El senyor BARROSO diu que posará en coneixement del seu company el ministre d'Hisenda els desitjos del senyor Allende Salazar.

El senyor ALLENDE SALAZAR diu que no ha tractat d'exercir cap coacció, sinó que ha requerit la opinió del Govern, per entendre que'l Govern deu coneixerla.

El senyor BALLESTEROS rectifica y se suspèn el debat.

Se vota definitivament el projecte de concessió de suplements de crédits pera Guerra, importants 1.100,000 pessetes.

Se llegeix el despatx ordinari, se señala ordre del día pera demà y s'aixeca la sessió.

Comissions del Congrès
Madrid, 22, 9'15 nit.

En la reunió de les seccions del Congrés s'han nomenat les següents comissions:

Pera'l projecte de lley procedent del Senat sobre reforma dels tribunals industrials.—Senyors Aura Boronat, Maura y Gamazo, Merelles, Salvador (don Miquel), comte del Rodezno, Barrobero y Pedregal.

Pera la proposició de lley reorganisant el cos de metges forenses. — Senyors Alonso Bayon, Torres, Díaz Cordobés, Morote (don Joseph), Zaldo, Baselga y López Monis.

Pera completar la comissió mixta del projecte de lley prohibint el treball industrial nocturn de la dòna.—Senyor Sala.

Pera la proposició de lley disposant que's considerin com una sola concessió y una sola línia, desde Barcelona a Manresa, les dels ferrocarrils del Baix Llobregat y Martorell a Sant Vicens de Castellet.—Senyors Aura Boronat, Roselló, Sala, D'Angelo, Zorita, Girona y Miró.

El projecte de Mancomunitats.—La comissió dictaminadora.

En la sessió del divendres llegirà el ministre de la Governació en el Congrés el projecte de lley de mancomunitats.

El Govern ha ofert representació en la comissió parlamentaria que ha de dictaminarlo, als diputats de la esquerra y dreta catalanes.

Aquests han designat al senyor Cambó, el qual ha acceptat l'esmentat lloch en la comissió.

Els diputats de la Conjunció republicana socialista confien també en que hauràn d'estar representats en la mateixa.

Tribunals

Nacionalistes y radicals

A la sala segona de lo criminal de aquesta Audiencia ha continuat aquest matí la vista de la causa instruída pel jutjat de Mataró per homicidi y aviar arma de foch contra 14 vehins d'aquella ciutat.

Ahir vàrem ressenyar els fets.

La sessió d'avuy ha començat al punt de les deu del matí, baix la presidencia del senyor Saavedra.

Han prestat declaració compats testimonis de la defensa. La major part dels que eren citats han sigut renunciats.

Com en la sessió d'ahir, els que han declarat avuy ho han fet molt vagament.

El fiscal senyor Degollada ha modificat les conclusions presentades en el sentit de retirar l'acusació de homicidi y mantenint solament la de aviar arma de foch contra persona determinada y aquesta encara solament contra tres dels acusats, que son els següents: Joseph Sarrià, Enrich Flores y Gonçal Palamós.

El fiscal senyor Degollada ha pronunciat un brillant informe, al que ha seguit el del lletrat defensor senyor Puig de Asprer, fent el president de la sala l'acostumat discurs-resum.

Y el jurat ha dictat veredicte de inculpabilitat.

La sessió ha acabat a les dúes de la tarda.

Hi havia un públich bastant nombrós.

MÉS TELEGRAMES
Y TELEFONEMES
DE "LA VEU DE CATALUNYA"

(PER TELEFON)

Congrés de la propietat urbana.
Madrid, 23, 12'30 matinada.

A les cinch de la tarda s'ha celebrat la sessió de clausura del Congrés de la propietat urbana, baix la presidencia del senyor Rodríguez Sampedro, tenint als seus costats als senyors Ferrer-Vidal y Cemborain España.

El secretari ha llegit les conclusions, que han sigut aprovades.

El senyor Ferrer-Vidal s'ha despedit dels congressistes, dient que s'endú a Barcelona el recort inesborrable de la sincera amistat de tots.

En nom de Barcelona, acusada constantment de separatisme, vé a abrassar a tots, confonentse ab Espanya tota en un fort abràç. (Aplaudiments.)

Jo vinch a dirvos que sense unió no hi hà patria, ni pot havernhi. (Aplaudiments.)

Exposa l'seu temor per la mal dirigida massa, que es guiada per predicadors plens d'ambició y propaladors de falses doctrines.

Cal evitar això, atrayent al poble, fent que'ns tingui gratitut y no odi, y si es precis fer un sacrifici, femlo ab amor abans que s'hagi de fer per temor.

Elogia al senyor Gonzàlez Besada, fundador de les Cambres de la Propietat Urbana, y proposa se coloqui son retrat a totes les Cambres.

Envía un abràç fraternal, en nom de les Cambres de Catalunya, a totes les demés, y fa vots perque tots procurin la instrucció del poble, perque serà la manera de que puguin tenir l'agraiment que ell desitja.

Fa un elogi de la prensa, y termina ab un «Adéu, fins a la vista!», que es contestat ab aplaudiments.

Després de parlar varis representants de provincies, s'aixeca'l senyor Rodríguez Sampedro a fer el resum de la tasca del Congrés, que no sols ha tractat de sos interessos, sinó que ha procurat laborar per l'interès nacional.

Afirma que aquesta Assamblea no ha demanat cap privilegi, sinó unicament justicia.

Fa notar la estreta relació que existeix entre la propietat urbana y la rústica y territorial.

Se lamenta del excés de contribució que gravita sobre'l capital y no sobre la renda, com deu haver de ser, impossibilitant les reformes y arruinant als propietaris.

Després d'aconsellar l'unió de tots, dóna per terminat el Congrés. (Molts aplaudiments).

S'ha servit al final un lunch al que han assistit molts senyors.

Les bases discutides son les següents:

1.ª Modificació convenient de nostres lleys pera facilitar la movilisació de la propietat immoble.

2.ª Estudi del contracte d'arrendament de finques urbanes y regles pera lograr la rapidesa y economía en els judicis de desahuci.

3.ª Relacions de la propietat urbana ab les hisendes municipals; gravàmens directes o indirectes que deuen afectar únicament a la propietat y regles pera establirlos.

4.ª Proposició de les Cambres de Barcelona y Saragossa. — Hisenda pública, contribucions y imposts que ha de satisfer la propietat urbana.

5.ª Contracte del treball ab relació a la construcció y reparació d'edificis.

6.ª Sanejament de poblacions y edificis públichs y privats.

7.ª Bases establint relacions entre les associacions de propietaris y règisme interior de les mateixes.

Després d'assistir a les sessions de de l'Assamblea de Propietaris han sortit cap a Barcelona els senyors Vergés, Amer, Doménech y Comas de Argemí.

Carta den Pau Iglesias
Don Pau Iglesias ha contestat al requeriment que li ha fet en Nakens pera que assisteixi a la reunió del 26, a casa den Pérez Galdós, ab una carta negantse a assistirhi, perque abriga el convenciment de que la República sols pot portarla en plàç curt la conjunció republicana-socialista y els que laboren contra la conjunció laboren per entrebancar l'adveniment de la República.

Congrés de Urologia
S'ha celebrat la última sessió del Congrés espanyol de Urología, havent presentat y discutit proposicions els doctors Serrallach y Percarnau, de Barcelona, havent resultat elegit aquest últim pera vocal primer de la junta directiva.

Els assambleistes de Madrid han obsequiat ab un banquet als de Barcelona, els quals han sortit aquest vespre cap a la ciutat comtal.

Els enginyers industrials
S'han reunit en l'antich palau de Belles Arts els alumnes d'enginyers industrials, y de conformitat ab les Escoles de Barcelona y Bilbao han acordat celebrar un miting el pròxim dissapte d'enèrgica protesta contra l'actitut del ministre, que no resòl rès, y donar un vot de confiança a la comissió, tornant a reunirse el divendres de la setmana entrant.

La comissió de pares dels alumnes arribats de Barcelona y Bilbao, ab els de Madrid, s'han reunit, aprovant la conducta dels seus fills, y han acordat visitar als ministres de Foment y Instrucció pública, pera férloshi present.

El general Castro
Tenerife. — L'ex-president de Venezuela general Castro està amagat en una casa de lloguer, als afóres d'aquesta ciutat.

Se diu que va tornar fa poch, després de fracassar l'intent de rebelió de Venezuela.

La familia, els criats y el metge neguen la presencia den Castro y diuen que'ls medicaments son pera una germana seva.

La «Gaceta»
Madrid, 23, 10 matí.

La «Gaceta» publica:

Lleys de Guerra concedint pensió y grans creus al comandant Padin y al contra-almirall Estrada.

Decrets de Governació, tramesos ahir.

Donant les gracies a les mestres y als mestres que van assistir a la Exposició de Higiene escolar.

Rectificació de la convocatoria pera les oposicions a tres places d'aussiliar vacants a la Escola Superior de Arquitectura de Barcelona, publicada el día 13 del corrent, a la «Gaceta».

Informació pública
La comissió de presupostos del Congrés ha acordat obrir una informació pública sobre'l presupost d'ingressos.

Els republicans progressistes.
La Junta Central del Partit Republicà Progressista ha adoptat, a conseqüencia de la mort del senyor Ezquerdo, els següents acons:

Primer. Desde aquest día cessaràn en la seva organisació republicana-progressista els comitès, centres, casinos, juntes y demés organismes subordinats a l'autoritat d'aquesta Junta Central, adoptant aquells plans y determinacions que'ls dicti sa honrada conciencia.

Lo mateix faràn els periòdichs y publicacions que fins ara s'inspiraren en nostre credo polítich o foren orgueas del partit.

Según. Se retiraràn del Comitè de conjunció republicana-socialista els representants que allí té'l partit republicà progressista, però no sense abans declarar solemnement que cada día creu més necessari y salvador sostenir, a costa de tota classe de sacrificis, aquella conjunció, per entendre que es la força política més vigorosa, adequada y eficaç que ha pogut constituirse o que s'ha constituit desde la restauració borbònica pera lograr el patriòtich anhel de instaurar y consolidar la República a Espanya.

Aquests acorts porten data del 22 de maig.

D'Avilés
Avilés.—S'han declarat en vaga els carreters del Musel.

Els patrons han près l'acort de guiar ells els propis carros.

Consell al Palau
Madrid, 23, 2 tarda.

A les onze s'han reunit els ministres en Consell, baix la presidencia del Rey.

El Consell ha durat fins a dos quarts de una.

El senyor Canalejas s'ha ocupat en el seu discurs de fer una detallada exposició devant del monarca de tot lo que passa en el Parlament sense ometre detall y li ha exposat els propòsits del Govern pera'l pervindre, incloés el seu desitg vehementíssim d'anar a la aprovació dels presupostos lo més aviat possible.

També ha manifestat el senyor Canalejas al Rey que al Govern no'l preocupa la duració de les sessions de Corts, perque lo de les vacacions del estiu no passa d'ésser un tòpich; es cosa convencional, que no té força de lley.

En l'estiu el Parlament pot funcionar com a l'hivern y funcionará si les necessitats de la política ho demanen.

El ministre de Foment després ha exposat la situació dels ferroviaris del Sur.

Ha exposat l'orígen del conflicte sense ometre les reclamacions de la empresa, la publicació de les dúes reyals ordres y la intransigencia dels obrers.

El Govern no abandona l'assumpte, com es natural, y treballa pera conjurar el conflicte, que, cas d'esclatar, el tenim a sobre.

L'enginyer quefe dels ferrocarrils ha parlat avuy ab el senyor Canalejas, y de les impresions que d'aquest ha tingut, per les gestions que va realisant, té la esperança d'arribar a un acort.

De noticies exteriors rès sab el senyor Canalejas, encara que ha exposat la esperança de que s'arribará aviat a una solució rahonable; està clar que en el terreny de les suposicions, perque oficialment no hi hà rès, y el senyor Canalejas suposa que aquest assumpte ja no's pot retardar molt.

Encara no ha rebut informes del senyor Pérez Caballero.

Després del Consell el Rey ha firmat varis decrets de Guerra y Marina, Estat y Hisenda; ún d'ells restablint les festes de Sant Joseph, Sant Jaume y Corpus Christ.

"Consejillo"
Acabada la reunió presidida pel Rey els ministres han celebrat un «Consejillo» que ha sigut curt.

En ell s'han ocupat principalment del conflicte ferroviari y del concert ab l'Ajuntament de Bilbao pera que aquest construeixi uns quarters, per lo que se li concediràn anualitats de 150.000 pessetes.

Desde Palau el senyor Canalejas ha marxat a son domicili, rebent la visita del duch de San Pedro de Galatina.

Firma d'Hisenda.—Fixant el capítol per que han de tributar les societats extrangeres «T. Lorilleux», «Banco Español del Rio de la Plata», «Crèdit Lyonnais» y «Sociedad de Aguas de Barcelona», per l'impost d'utilitats.

Reformant el reglament del cos d'enginyers de monts.

Monument.—Els funerals
Madrid, 23, 4'15 tarda.

El bisbe de Madrid-Alcalá, com a president de la Junta Central d'Acció Católica, ha dirigit a tots els prelats el següent telegrama:

«Excm. Sr.: La Junta Central de Acció Católica, desitjant honrar la memoria del insigne escriptor Menendez Pelayo, que tan eminents serveys va prestar a la causa católica, acordà erigir en aquesta Cort una estatua costejada per suscripció popular y prega a V. E. que secundi la iniciativa obrint en aquesta diòcesis llista de suscripció.—Bisbe de Madrid-Alcalá.»

Els funerals disposats per la Junta Central d'Acció Católica en sufragi den Menéndez Pelayo, se celebraràn probablement el dilluns pròxim, a la Catedral.

Es casi segur que oficiará de pontifical el bisbe de Madrid-Alcalá.

De la oració fúnebre n'estará encarregat l'orador sagrat don Didach Tortosa, canonge de la Catedral.

ULTIMA HORA
EDICIO DEL VESPRE: 2.ON TIRATGE

Diputació
—Han estat a visitar al senyor Prat de la Riba els senyors doctors Fargas, Blanch y Benet, López, Claramunt, Puig y Sais, Pí Suñer, Lleó y altres, que son els que en representació de les corporacions mèdiques d'aquesta ciutat han dictat unes regles profilàctiques en previsió del còlera.

Han deixat al senyor President del Cos Provincial un exemplar de les mateixes y l'hi han recomenat s'interessi pera que fos subvencionada la edició que's proposen fer y que serà repartida ab profusió per tot Catalunya.

També han visitat al senyor Prat els senyors Franquesa y Gomis, Vidal y Ribé y Roig y Roqué de la Comissió del monument a Milà y Fontanals, pera remerciarli la subvenció de la Diputació y invitarlo al mateix temps a la festa inaugural del monument.

L'artista don Joan Llimona també ha estat a saludar al senyor Prat.

Se diu que la Viola d'Or dels Jochs Florals de Balaguer que se celebraràn ab tota solemnitat y esplendidesa el properivent diluns, día 27 de'ls corrents, l'ha guanyada el llorejat poeta mossen Llorens Ribé y que la Englantina ha sigut concedida a una composició de la coneguda poetisa donya Remeys Morlins d'Andreu.

(PER TELEFON)

Congrés
Madrid, 23, 4'15 tarda.

S'obre la sessió a les tres, presidint el comte de Romanones.

Al banch blau, els senyors Barroso y Navarro Reverter.

Llegida l'acta de l'anterior, el senyor MIRO demana que's tanquin les portes y se compti el número de diputats.

En aquest moment no n'hi hà 70, però'l president procura for un xich de temps, y comptats els senyors que hi hà al saló, resulta que son en número bastant pera celebrar sessió.

En vista d'això s'aprova l'acta de l'anterior.

El senyor MIRO reconeix que en efecte hi hà ara bastants diputats pera celebrar sessió, però censura que haventse citat la sessió pera dos quarts de tres, siguin les tres y no hagin concorregut al Congrés els senyors de la majoría.

Demana que comensin les sessions a la hora que s'anuncii.

El PRESIDENT manifesta que quan estaven citades les sessions pera les tres, comensaven a dos quarts de quatre, y pregunta al senyor Miró si vol que se suprimeixi aquesta mitja hora de cortesía als diputats si aixís ho volpen que ho digui perque'l president no hi té cap inconvenient.

Adverteix que alguns diputats republicans s'han retirat al veure que'l senyor Miró anava a demanar que's comptés el número.

El senyor MIRO objecta que deu procedirse ab serietat y començar a l'hora anunciada.

Afegeix que'ls republicans no tenen per què ser puntuals, perque ja han anunciat que tenen el propòsit de fer obstrucció.

Termenat aquest incident, el ministre d'HISENDA llegeix varis projectes de crèdit: un de 2.184,000 ptes. pera Marina; tres importants en conjunt 7 milions 033,000 ptes. pera'ls ferrocarrils transpirinenchs; altre concedint varis suplements de crèdit y crèdits extraordinaris, que importen 6.600,000 ptes., als presuposts vigents d'Estat, Guerra, Governació y Foment.

Prechs y preguntes.—El senyor PLAJA solicita uns documents del ministro de la Guerra, y formula un prech que es impossible sentir pels mormolls de la Cambra.

El senyor ROMEO diu que com està convensut de que les coses que interessen al país no interessen aquí (Grans protestes de la majoría), se reserva el dret de formular una pregunta per escrit, lo que li resultará més fàcil.

El senyor SILVELA (don Lluis) comensa a esplanar sa anunciada interpelació.

Recorda la campanya que feu en el periòdich «La Mañana» y diu que ratificará totes les manifestacions que va fer en el seu periòdich escepte una d'escassíssima importancia.

Explica l'orígen de la campanya que va coincidir ab la entrada del senyor Villanueva en el ministeri de Foment.

Manifesta que no farà cap afirmació que no estigui contrastada ab l'oportú document comprovatori.

Adverteix que en l'assumpte que va a tractar no va rès contra el senyor Villanueva.

Examina el Decret del 8 d'abril de 1910 convocant el concurs pera l'adjudicació del servey de comunicacions marítimes. En aquest Decret se marca taxativament que l'adjudicatari ha de ser espanyol y posseir els barcos necessaris pera'l servey.

Després llegeix varies clàusules del contracte de concessió a la Companyía Valenciana que s'encarregà del servey de vapors correus d'Africa y a tenor d'això repeteix tot lo que va dir en son periòdich.

Al concurs sols acudiren dúes cases y l'adjudicataria, La Roda Germans, va acreditar la propietat de sos barcos ab un certificat del secretari de Cambra del arquebisbe de Valencia y unes fotografies. (Rialles).

L'altra proposició, que era de la casa Tintoré, per la forma en que oferia el servey estalviava al Estat 75,000 ptes.

Els titols del representant de la casa La Roda Germans ni sisquera estaven inscrits en el Registre Mercantil.

S'extén en una llarga enumeració de datos pera demostrar que s'han fet numerosos casos de favor pera otorgar el concurs a la casa La Roda Germans.

Llegeix certificacions demostratives de que la casa La Roda té barcos que han fet servey durant més de 20 anys en la navegació de cabotatge entre Valencia y Barcelona.

Madrid, 23, 5'15 tarda.

El senyor SILVELA segueix explicant com se va fer l'adjudicació a la casa La Roda Germans, en 7 dies, com si tot estés arreglat pera que no hi hagués obstacles pera la concesió.

La casa La Roda no més tenía la propietat de 4 dels vaixells que's dediquen al servey de comunicacions ab Africa.

Denuncía que'l senyor La Roda va firmar, contra lo que prevè'l Còdich de Comerç, un contracte ab don Vicens Puchol, pera formar una empresa dedicada a la navegació. Això's va fer en l'espay de temps que va mediar entre l'adjudicació y la firma de la escriptura.

També denuncía que la compra de vaixells se va fer després de l'adjudicació.

Va comprar vapors a Italia y Anglaterra, sense mirar si reunien les condicions exigides. Després se va veure que no les reunien. Cinch dels vapors no tenien telegrafía sense fils.

Resumint: la casa La Roda Germans posseeix un «saldo de flota». De 20 vaixells, sols sis son de primera categoría; els demés son de segona o tercera y alguns quasi inservibles.

Quan això succeeix no's pot dir que qui ho revela fassi campanya de difamació. En cambi, tothom creurá que solament ab bons protectors se pot conseguir una adjudicació tan important sense títols pera la concessió.

Negociém Valors y Cupons
Fills de F. Mas Sardà, Rbla. Centre, 20.

Gran Regal
als lectors de LA VEU

Carrera curta y sense gastos. - Prou rutina

Per 5'50 pessetes a Barcelona o 6'25 per correu, s'entregará un tomo en tamany 32 per 22 de la importantíssima obra nova de Teneduría de llibres per partida doble, Cálcul mercantil, Correspondencia, Sistema métrich decimal, Inventaris, Balans, Operacions prátiques de teneduría, preparació dels comptes pera obrir y tancar els llibres y altres molts datos interessants, titulada:

Contabilidad mercantil simplificada

al alcanç de totes les inteligencies, del professor mercantil **D. Manuel F. Font**, ab qual obra qualsevol persona pot fer la carrera de Comers y la de Tenedor de Llibres en tota sa extensió teórica y práctica, y en el curt plaç de 30 dies, sense necessitat de recórrer als aussilis d'Escola, Academia ni a cap professor.

Dirigirse a D. Manuel F. Font, carrer de Santa Agna, núm. 18, Magatzem de Mobles.—Barcelona.

CADUCA'L DIA 31 DE MAIG

Senat

Madrid, 23, 5'15 tarda.

S'obre la sessió a les 3'45, baix la presidencia del senyor Montero Ríos.

Al banch blau hi hà el president del Consell y els ministres de Gracia y Justicia, Guerra y Estat; aquest de uniforme.

El senyor GARCIA PRIETO puja a la tribuna y llegeix el projecte de ratificació del tractat de arbitratge entre Espanya y el Japó.

Prechs y preguntes.—El Sr. SANZ ESCARTIN formula un prech relacionat ab un prófuch.

El ministre de la GUERRA li contesta satisfactoriament.

El senyor POLO Y PEYROLON felicita al Govern per haver retirat els llibres de la Escola Moderna.

El comte de ESTEBAN-COLLANTES passa a explanar la seva interpelació sobre la política del Govern.

Comença deplorant la situació actual de la política y diu que no's deu parlar ab apassionament de l'administració de justicia, sinó obrar en bé del país.

Adverteix que mentres se critica la falta de justicia arriben els suplicatoris y els republicans, que tant parlen a favor de la puresa de la justicia, no volen que se'n coneedeixi cap, essent aixís que, pera administrarla, s'haurien de concedir tots.

S'ocupa de la crisis de mars, en la que va sortir el senyor Gasset y alguns altres ministres, y diu que devíen sortir tots o solament el senyor Gasset.

Els ministres no surten per malalts, sinó que's posen malalts quan deixen el càrrech.

(Arriba al banch blau el senyor Barroso. La Cambra està molt animada).

Creu que'l senyor Canalejas es insubstituible; avuy per avuy es l'únich que pot ocupar el capi del banch blau.

No es dels que creuen en la existencia de pactes secrets entre'ls senyors Maura y Canalejas, pera governar, sinó en la natural cooperació patriòtica, necessaria en el poder públich y que l'orador aplaudeix y estimula.

Aconsella al senyor Canalejas que no's preocupi de les recriminacions dels republicans que l'acusen de rectificarse en les seves doctrines y en la política que havía predicat, perque això els ha passat a tots els homes d'Estat eminents.

Llegeix paragrafs d'un discurs den Salmerón en el qual se diu que'ls delictes polítchs s'han de castigar més que'ls comuns, perque aquells demostren una major perversitat.

Parla de les reformes realisades pel Govern democràtich y censura la supresió dels consums que, segons declaració del ministre d'Hisenda, costarà 99 milions al Tresor.

Opina que s'han de discutir totseguit els presuposts, pera viure decorosament.

El senyor CANALEJAS li contesta.

Del Marroch
Espanya y Portugal
Madrid, 23, 4'15 tarda.

Han sigut aprovades pels governs d'Espanya y Portugal les adicions fetes pels enginyers dels respectius països, senyors Ortuño y Acosta, al conveni de 1864, que determina la forma en que per abdúes nacions se poden fer concesions pera l'aprofitament de les aigües dels rius limítrofes.

(DE L'AGENCIA HAVAS)

Els franciscans al Marroch
París, 23, 10'40 matí.

M. Denys Cochin, diputat catòlich per París, interrogat per un periòdich, ha confirmat que pel mes d'agost darrer fou solicitat oficiosament pel Govern francès pera que negociés ab Roma lo referent a la situació dels pares franciscans espanyols al Marroch.

Ell s'hi va negar, dient que sols podía gestionar aquest assumpte portant la representació oficial de França prop de la Santa Seu.

Després el Govern francès va intentar una negociació sobre aquest particular ab el Govern de Madrid, però el senyor Canalejas s'hi va negar, escudantse ab l'autoritat de la Santa Seu.

Se tem un atach a Fez
París, 23, 10'57 matí.

Segons «Le Petit Parisien», el Govern ha rebut telegrames dels generals Lyautey y Moinier y de M. Regnault assegurant que la situació no s'ha agravat al Marroch occidental, però persisteix la efervescencia en les tribus.

Probablement serà necessari afegir un suplement al reforç de 4.000 homes enviats al Marroch.

A «Le Matin» la comuniquen de Fez que'l servey de confidencies segueix senyalant una agravació en la agitació de les tribus pròperes, considerantse inminent un atach a la capital.

En vista d'això y com a mida de precaució, pera evitar la exacerbació dels ànims, s'ha sospès la execució dels 16 condempnats a mort per un Consell de guerra pels successos de Fez del 17 del mes passat.

Les negociacions
París, 23, 11'35 matí.

«L'Echo de París», creu que'l periode de suspensió de les negociacions franch-espanyoles serà curt, essent Anglaterra la encarregada de contestar a les darreres observacions formulades per Espanya.

Documents robats
París, 23, 11'50 matí.

«La Liberté», en un despatx de Tánger, acull el rumor de que al ministre de Anglaterra, que tornava de Tetuán, li han sigut robats importants documents relacionats ab les negociacions actuals.

Assessinat. - En llibertat
París, 23, 12'20 tarda.

«Le Petit Parisien» diu que al sud El Arba ha sigut assessinat un comerciant francès.

—La «Gaceta del Vos» publica un despatx de Tánger dient que han sigut posats en llibertat els alemanys detinguts a la granja alemanya de Reuschausen.

NOTICIES

DE BARCELONA

El dia ha aparescut ab el cel desembiaçat de núvols per complet, brillant el sol ab tots els seus esplendors y disfrutantse d'una temperatura agradosa, si bé més pujada que aquests dies antepassats.

Cap a mitjdia alguns núvols han creuat l'espay, tapant el sol alguns moments.

— **Vernet-les-Bains: Pabelló de beguda.**

Els mossos d'Esquadra de Sant Cugat han posat a disposició del jutge a quatre vehins que's van esbatussar y causar lesions a conseqüencia de ressentiments antichs.

Els de Sant Quintí de Mediona comuniquen que va caure sobre aquell terme una pedregada que destruí les vinyes y cereals en un quadrat de quatre kilómetres.

Els de Sant Feliu de Codines y els de Sant Pere de Ribes han denunciat a uns pastors per invadir propietats agenes.

— **Tot comerciant ha de adoptar els Segells de Cauchú flexibles, patentats, de la Manufactura de Segells-Gravats-Rótuls, Numeradors, Fetxadors, etc. Suc. Bossi. Plassa Real, 14. - Sucursal: Rambla del Centre, 31.—Telèfon, 2.402.**

Durant la nit han entrat lladres a un magatzem de la Granvía, 690, obrint ab clau falsa.

Avisat l'amo, don Antoni Fité, ha dit, després de reconèixer el local, que no faltava rès y que la caixa de valors presentava senyals d'haverla volgut obrir.

— **Lavabos, Waters, Banyeres. Models nous. — Preus reduits. Jaume Sauret. 7, Pelayo, 7**

En la sessió de la Cambra de Comerç y Navegació el president senyor comte de Lavern donà compte de les gestions prop del Govern fetes per les entitats econòmiques de Barcelona pera conseguir que no prosperin els recàrrechs tributaris proposats pel ministre d'Hisenda; de la brillant defensa feta per don Lluis Sedó de la proposició concedint bonos a l'exportació de farines presa en consideració per unanimitat, y sobre'ls dipòsits franchs que tindrà dictamen favorable per la Comissió parlamentaria.

Lisol **Desinfectèu ab Lisol y no tinguèu por de cap contagi.**

Publicacions rebudes:

«El primer llibre de la noya cristiana», per mossen Eudalt Serra, prebere.

«Elevacions eucarístiques», recopilades per F. Van Loo, prebere.

«Novena a la Verge de la Salut», pel doctor Feliu Sardà y Salvany, versió catalana de don Joan Costa y Deu.

«El primer llibre del noy cristià», per mossen Eudalt Serra, prebere.

«La Senda del Calvario», per la senyora baronesa de Wilson.

«El Teatre Català», número 12 d'aquesta important revista d'espectacles que publica una notable informació gràfica.

«Arxiu d'estudis del Centre Excursionista de Ternassa», número 5 d'aquest butlletí mensual que publica un sumari molt important.

—Vins marca Clariana. R. Catalunya 95.

Aplech de la Sardana (Any VI). — Ha quedat constituida la comissió d'aquesta típica festa anyal en la següent forma: president, don Y. López Franch; administrador, don Joan Valls; secretari, don J. Sanxo Farreróns; vocals, don Joan Bel Vilalta, don Francesch Curét, don Ramón Riera y don Francisco X. Pous. Sub-comissió de Propaganda, don Antoni Rossell, don A. Hurtado Monrós y el secretari del Aplech.

Enguany la festa tindrà lloch el segón diumenge de julioi, dia 14, en la vessant de Vallvidrera.

El programa, dintre del caràcter típich de la festa, se procurarà que sigui lo més atrayent possible. S'estàn fent els treballs pera recabar la cooperació d'un dels nostres millors orfeóns, aixís com d'una de les més populars cobles del Empordà.

— **BANYS SOLÉ, Salmerón, 15, teléf. 7002 Banys a domicili d'aigua dolsa y de mar. 30 dutxes o banys, 25 pessetes.**

Ab el títul de «Las carreras en España» s'ha publicat, per l'enginyer don Joan Herreros, un llibre de 200 pàgines, en el que's consignen tots els datos que convé conèixer al que tracti de seguir una carrera, per referirse als estudis, pervindre, temps invertit, etc.

Hem rebut els darrers números de les revistes «La Notaría», «La Academia Calasancia», «El Consultor de los bordadoss y «Catalunya tèxtil». Tots ells son molt notables.

La revista jurídica de Catalunya ha publicat el volum corresponent als mesos de febrer y mars prop passats.

A València ha començat a publicarse una revista titulada «Arte y Artistas». El primer número, que es el que acabem de rebre en aquesta redacció, publica'l retrat den Llorente y el del jovenissim poeta Jacinto M. Mustieles, ab una bella semblança y un article original.

— Les millors pastes seques y dolços pera thè. El millor pà pera les torradetes del thè. La millor mantega Chantilly y el millor thè, se serveix y se ven en el «Royal», Rambla Estudis, 8. Fabricació diaria. Servey a domicili. Telèfon 2671.

La darrera sessió ordinaria que va celebrar l'Institució Catalana d'Historia Natural, fou molt interessant.

Entre altres, don Ignasi de Sagarra, llegí un curiós treball sobre la «Reproducció del Coccystes glandarius», Lin. en el vehí poble de Santa Coloma y presentà pera'l Museu de l'Institució dos exemplars d'aquest curiós aucell.

Don Felip Ferrer y Vert, va donar compte d'una excursió feta el dia 8 del prop passat abril, a les costes de Garraf, en la que's varen recullir molts insectes de tots els ordres, actinies y varis peixos del genre «Blennius».

Don Joaquim Maluquer ressenyà una excursió, que juntament ab altres socis feu a la vessant oriental del Tibidabo y que resultà profitosa pel gran nombre d'exemplars recullits.

Finalment don Salvador Maluquer, presentà pera'l Museu de l'Institució, un crani y part d'esquelet de Guanche (primitius pobladors de Canarias), trobat en una excursió feta per l'illa de Tenerife.

Tot just conegut el veredicte del jurat dels Jochs Florals de Balaguer, s'ha dit que la Flor Natural l'havía obtinguda'l llorejat poeta nostre distingit amich y mestre en Gay Saber, don Eduart Girbal y Jaume, qui nomenarà Reina de la Festa del poètich torneig a la gentil y hermosa filla del conegut patrici de Balaguer, don Joseph Falcón de la Rua.

Després del sopar de l'Unió Gremial, s'expedí un telegrama al Rey, agraint l'acort del seu Govern, de no apujar la dècima a la contribució industrial dels pobles agregats a Barcelona.

— En tots els casos en que estàn indicats l'oli de fetge de bacalla y emulsions d'aquest ab hipofosfits, s'usa'l Dinamògen Sàiz de Carlos ab èxit segur, essent immensament superior en els seus efectes, perque té la ventatja de ser fàcil de pendre, obrir la gana, no embrutar el ventrell, tonificar y nodrir molt més que'ls esmentats medicaments, poguent usarse lo mateix en hivern que al estiu. Cura el raquitisme y linfatisme.

El doctor Pelay Vilanova, avuy, dijous, donarà una conferencia al Ateneu Enciclopèdich Popular.

El Centro Regional Valencià s'ha instalat al carrer de Fernando, 31, principal, entrada pel passatge del Crèdit, 1.

L'Academia Mèdich-Homeopàtica celebrarà sessió ordinaria avuy, da 23, a les deu de la nit, en son local, Jovellanos, 2, principal. Se tractarà del assumpte de la delegació espanyola en el Congrés Internacional Homeopàtich.

Se celebrà en el Foment del Treball Nacional una reunió de presidents de les Societats Econòmiques, éssenthi representats, ademés d'aquesta entitat, la Cambra de Comers y la d'Industria, la Unió Gremial, la Econòmica d'Amichs del País, l'Institut Agrícol Català de Sant Isidre, la Lliga de Defensa Industrial y Comercial, el Círcol de la Unió Mercantil y la Lliga de Societats Anònimes de Catalunya.

En aquesta reunió se donà compte de les gestions realisades a Madrid pels senyors presidents de la Cambra de Comers y del Foment y altres importants personalitats, ab motiu dels recàrrechs tributaris que's proposen en el projecte de presuposts pera 1913, llegintse la instancia que s'ha elevat al senyor ministre d'Hisenda, ab qual contingut mostraren tots els presents una absoluta identificació.

Al local de la societat d'industrials mecànichs y metalaris, se reuní la comissió organisadora del Primer Congrés Nacional d'Industries Metalúrgiques, que's celebrarà a Barcelona el pròxim octubre, pera discutir y resoldre els problemes capitals que afecten an aquestes industries.

Avuy, dijous, en el local del Círcol de l'Unió Mercantil, don Rafel Capdevila Barceló, de l'Associació general de empleats d'escriptori, hi donarà una conferencia sobre'l «Valor actuarial del nostre Reglament».

Aquest vespre, a les nou, «La benéfica societat que hi hà instalada al carrer del Carme, número 106, lletra A, pis primer, celebrarà una escollida funció teatral a benefici de la construcció de la parroquia de Nostra Senyora del Carme.

Ahir cap al tart, un tren que procedía del moll y anava cap a l'estació de Fransa (mercaderies), al passar prop del Dipòsit Comercial, agafà y matà a una dòna pobrament vestida.

Ningú s'explicava la desgracia, perque'l convoy anava molt poch a poch, y davant de la màquina hi marxava a peu un empleat.

A la Travessera del Carril (S. G.), un tren elèctrich de Sarrià arreplegà a la nena María Martínez Làzaro, de tres anys, habitant Julià Romeu, 4, entressol, y li destrossà'l peu esquer.

El dissapte pròxim s'inaugurarà la Exposició d'Alimentació y Higiene, que tindrà lloch al Tibidabo.

Hem rebut del president del Royal Lawn Tennis Club del Turó, el programa del tercer Concurs de Lawn-Tennis, que's celebrarà del 26 del corrent maig al 2 del proper juny, en ses pistes de la Bonanova.

Ademés dels campionats individuals y dobles cabballers y individuals de senyoretes, se disputaràn proves handicap.

Dimars, a la nit, al Restaurant Martin, s'hi donà el banquet ab que la Casa d'Amèrica obsequià al cònsul general de Cuba, don Joaquim Alsina, per haver portat tan dignament la seva representació en el viatge que acaba de fer a la gran Antilla.

Hi havía 60 comensals y entre ells quasi tot el cos consular.

Se llegiren adhesions d'importants personalitats.

El senyor Goicoolea oferí'l banquet al senyor Alsina y aquest dedicà un tribut d'admiració al gran Menéndez Pelayo y agraí coralment aquell acte, pronunciant paraules de germanor entre Espanya y Cuba.

Procedent de Madrid, ha arribat an aquesta capital la marquesa de Revilla de la Cañada ab la seva familia, hostatjantse al Hotel d'Anglaterra.

El proper dissapte, dia 25 del corrent, el doctor W. Coroleu, donarà una conferencia pública al saló d'actes del C. A. de D. del C. y de la I., desenrotllant el etma «Les guerres y la societat moderna».

El dia 25 del actual acaba el plaç d'admissió de inscripcions pera l'Exposició Nacional de Panaderia, l'oficina de la qual es al carrer del Comte del Assalt, 42, principal.

Son molts ja els productes inscrits: desde les primeres materies fins a la maquinaria y producte elaborat.

El Congrés se celebrarà al Palau de Belles Arts, del 9 al 15 de juny, ab assistencia de gran nombre de forners y industrials aussiliars de totes les regions espanyoles. També hi assistirà M. Gustau Virat, del Sindicat de forners de Paris y vis-president de la Federació francesa.

La Unió Industrial recorda als seus socis y amichs inscrits al II Congrés Regional d'Ateneus y Associacions de Cultura, que se celebrarà els dies del 25 al 27 del corrent, a Vilanova y Geltrú, que la primera expedició organisada per dita societat, sortirà el pròxim diumenge, a les 5'20 del matí, pel Baixador del Passeig de Gracia.

DE FORA

—Al Ateneu Obrer de Mataró, avuy, dijous, a les nou del vespre, el senyor Comas y Solà, director del Observatori Fabra, de Barcelona, hi donarà una conferencia sobre'l tema: «Concepte general del cel».

—Diuen de Palma de Mallorca que'l guaita de la farola de Portopí avisà de que en el mar s'ovirava una llenxeta, sense govern, a mercè de les onades, y ab dos homes ageguts a dins.

L'autoritat de marina manà sortir la falúa del canoner «Nova Espanya», tripulada per dèu mariners, en busca de la llanxeta. A dos quarts de dèu de la nit a les «Illetes» la trobaren. Aussiliaren als nàufrechs, enterantse de que eren dos viatjants catalans que, havent volgut fer de mariners, sortiren del port ab la barqueta. Les onades els marejaren y el mareig els privà de maniobrar, anant la barqueta allà ahont la portaven les onades.

A dos quarts d'onze de la nit entraren al port y els desembarcaren.

—S'ha publicat el Butlletí Oficial Eclesiàstich del Bisbat de Vich, del dia 15 de maig, ab el següent sumari:

VI Setmana Social a Pamplona. — Creuada de la modestia cristiana. — Necrología. — Bibliografíes. — Vacants eclesiàstiques.

— BODES, BATEIGS, FESTES, SOIRES, TES DE LA TARDA. — Lunchs, ab xampany, desde 2 ptes. per persona. Banquets ab xampany, desde 10 ptes. Tès estil anglès, desde 1 pesseta. Servey a la casa y al domicili. «Royal», Rambla Estudis, 8.

VICHY-ETAT

Deménis Sal Vichy-Etat, pera begudes, y **Comprimits Vichy-Etat**, en sos envasos d'origen. Refúsis tota imitació.

— **Els nens pugen forts y resistents** a totes les malalties si prenen l'aixarop de **Fosfat de cals gelatinós**

Casadesús

del Dr. Guixart. 2'50 ptes.

Arch del Teatre, 21.—Barcelona

Espectacles

TEATRE PRINCIPAL. — Avuy, vespre, «Total, ros»; «El perfecte amor».

PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

3 Concerts: Avuy, y'l 25 de maig
WANDA LANDOWSKA
y'l 30 de maig
JOAN MANEN

Avuy dijous, a dos quarts de 10 del vespre
PRIMER CONCERT
-WANDA LANDOWSKA-
Programa: BACH, MOZART, BEETHOVEN
Orquesta dirigida pel Mtre. Millet
Localitats a taquilla.
Dissapte, 25 maig: II Concert
-Wanda Landowska-

TEATRE NOVETATS. Tournée **Lyda Borelli**

Companyia Dramática Italiana de primer ordre. Gandusio-Borelli-Piperno. — Exit grandiós de la companyia. — Demà, divendres, 5.ª funció de Modes. Nit, a un quart de deu. Primer: La hermosa comedia en dos actes «Fouco sotto la ceneres, creació de Lyda Borelli. — Segón: La gran obra d'exit colossal, última representació,

SALOMÈ

En aquesta obra la eminent actriu Lyda Borelli balla la dança dels Set vels. — Dissapte, benefici del primer actor cómich Antoni Gandusio, ab la comedia en set actes NOUVEAU JEU. — Se despatxa a comptaduría.

TEATRE NOVETATS

Temporada d'Estiu. — Companyia dramática.

María Guerrero
Ferrán Díaz de Mendoza

Continúa obert l'abono per 15 funcions de moda a dilluns, dimecres y divendres.

Els senyors abonats a la temporada del any anterior de la companyia Guerrero-Mendoza tindrán reservades ses localitats fins el dia 26 del corrent.

Teatre Català Romea

Avuy, dijous, nit, a un quart de deu: «El flechazo».—La obra de grandiós éxit:

ARSENIO LUPIN
(El ladrón de guante blanco)

y la comedia en un acte, «Golpe de estado». — Demà, «Arsenio Lupin».— Dissapte, estrena de la comedia en un acte, «El Juglar» y «Arsenio Lupin».—Diumenge, tarda y nit, «Arsenio Lupin» y «El Juglar».

Se despatxa a comptaduría.

TEATRE TIVOLI. — Demà, divendres. Tarda, no hi hà funció, pera donar lloch al ensaig general de «El cuarteto Pons». — Nit, a dos quarts de deu. Butaques, 2 ptes.; entrada 52 cents. Primer: Exit imponderable (2 actes), «Canto de Primavera», veritable acert del Mtre. Luna. Presentació espléndida en decorat y vestuari. Brillantissima desfilada cantant el grandiós Himne dels estudiants. Segón: Estrena a Barcelona de la sarsuela cómica en un acte y 5 quadres, lletra dels senyors Arniches y G.ª Alvarez, música del mestre Lleó.

El cuarteto Pons

de grandiós éxit en el teatre Eslava de Madrid. — Diumenge y dilluns, tarda y nit, «Canto de Primavera» y «El cuarteto Pons». — Se despatxa a comptaduría.

Teatre Cómich —Gran Companyia dirigida per Ricart Güell y Julià Vivas, de la que formen part la genial Pilar Martí, Angelina Villar y Pep Vifias. — Demà, divendres, 24 de maig, a un quart de deu, especial, 35 cénts. —Primer: «El Chiquillico». — Segón: L'hermosa opereta en un acte «Lisistrata», per A. Villar.—Tercer: Estrena de l'opereta en un acte, lletra y música de Miranda.

Los apaches

que pertany al

Gran Guiñol Lírico

y s'estrená en el Moulin Rouge de Paris.—Hi pren part tota la companyia.—Decorat nou, presentació excepcional.—Quart: Exit de «Las bribonas», por Pilar Martí y Ricart Güell. — Demà, gran funció.—Se despatxa a comptaduría.

TEATRE DE CATALUNYA
(ELDORADO)
Sindicat d'autors dramàtichs catalans

Avuy, dijous, a un quart de deu.—Les dues obres noves en dos actes, den Joan Puig y Ferrater.

EL GRAN ALEIX y DESAMOR
Exit extraordinari,

Demà, divendres, darrera representació de «Desamor», y el drama en tres actes, de Angel Guimerá, «Terra baixa».—Passat demà, dissapte,

Estrena de
Dissapte de Gloria

comedia en un acte, original den Manel Folch y Torres.—Diumenge, tarda y nit, y dilluns, tarda y nit, darreres funcions de la temporada, representantse les següents obres: «Terra baixa», den Guimerá; «Foch nou», de l'Iglesias, y «La mare», den Rusiñol».

TEATRE LÍRICH. — Avuy, vespre, a dos quarts de deu: «Los niños de Tetuán»; «La chent de de trós; «Cambiar d'estat»; «Toni Manena y Chuan de la son».

Sala Mercè.-Cine y Grutes

GRAN CINEMATÓGRAF

Ultim día de la bonica película, única a Barcelona y exclusiva de la «Sala Mercè», de mil metres, titulada

Per culpa d'altre

Avuy, les interessants películes «El Tontolin de sempre», «Corrida de toros á las Arenas», «Waterlóo», «La recompensa», «Un cambrer vicióso», «Bona filla d'un mal pare» y altres.

El Palau de la Rialla

Espectacle sorprenent. — Visions panorámiques. — Grans atraccions,

Grutes fantástiques

POLIORAMA

9, RAMBLA DELS ESTUDIS, 9

Saló d'espectacles de primer ordre

Avuy, dijous, selectes sessions de Moda. 1 Grans Atraccions, 1

MARY, notable cançonista y son excéntrich BRACO.

LA SERRANITA, balla espanyola.

LES BALLIOTS, equilibristes en força dental únichs en son genre.

ANTONIO DEL POZO (a) MOCHUELO cantador notabilissim de flamench, acompanyat de la professora de guitarra ADELA CUBAS.

LA RABASSADA

Desde'l dissapte 25 de maig

Exposició d'Areoplans

Un Santos Dumont y un Bleriot

Entrada a l'Exposició al demati, 0'10 ptes. Tarda y nit, 0'25.

Un mecànich explicará dits aparells.

MUSIC-HALL

Tots els dies, selecta funció de deu a dotze nit, per distingides artistes.

HOTEL-RESTAURANT

obert dia y nit. Gabinets particulars. Cuina de primera. Servey a la carta y cuberts desde cinch pessetes. — Telefon núm. 7047.

CONCERTS

en el Saló-Menjador del Restaurant de una a tres tarda y de set a nou nit per una orquesta de professors dirigits pel Mtre. Pérez Cabrero.

Atraccions americanes

Scenic Railway, Water-Chute, Bowling Alloys, Cake-Walk, Casa Encantada, Palau de Cristall, Palau de la Rialla, Passeigs, &.

Tranvia directe desde la Plaça de Catalunya a La Rabassada

ROYAL RAMBLA D'ESTUDIS, NUM. 8.—Totes les tardes: Té concert (Fiwe o cloc Thes Zigane). — Soupé concert a la sortida dels teatres.—Restaurant. — Menú desde cinch pessetes.—El saló més elegant de Barcelona pera banquets y lunchs.

Gran Saló Doré

Avuy, dijous, sessions de mode. Hermós programa de películes y

4 Colossals atraccions, 4
MANETTI Y GOLHIAT
clowns de gran rialle.

La colossal atracció,

FRERES CAMARA

únichs al mon ab son difícil treball de jochs icaris; tot Barcelona desfilará per aquest Saló pera admirar a tan notables artistes.

Les notables gimnastes equilibristes

MARGARITA Y FLORA

ab sos arriscats treballs ab les escales lliures

Ovacions, seguelx l'entusiasme ab la predilecta cançonetista, la més fina, la més elegant y la més distingida de totes les que cultiven son genero,

PAQUITA ESCRIBANO

la qual estrenará els couplets següents, escrits expressament pera ella y de sa propietat exclusiva:

Primer. LA MARIPOSA, del mestre Gayo.
Segón. ¿QUE ES EL AMOR?, del mestre S. Aguirre.
Tercer. LA VENDIMIA, del mestre Larruga, l'únich y més popular de nostres mestres que's dediquen a escriure couplets.

Royal Cine

Aribau, 4 y 6. Jardins de la Universitat

Avuy, selecte y grandiós programa, 14 películes de gran exit, estrenantse «Mercader ambulante», «Las mujeres delgadas», «Un niño intermediario» y «La muchacha americana».—Demà, sensacional estrena.

El Calvario de una madre
900 metres

Ideal Cine

Corts, 605 y 607
(entre Passeig Gracia y Rbla. Catalunya)

Hermoses estrenes y magnifichs programes. — Demà, DIA DE MODA.

DIORAMA

Avuy, dijous, grandiós programa: Estrenes

Pequeña aventura

A Villiam le gustan las mujeres delgadas

Captura de los bandidos Garnier y Vallet

y altres

CARRERES D'AUTOMÓVILS

COPA ESPAÑA

Campionat Espanyol d'Amateurs

Organisades pel Reyal Automóvil Club de Catalunya, que's correràn en el circuit Vilassar-Mataró, Argentona, Vilassar, el

Diumenge 26 de maig de 1912

Preus de les localitats:

Pera les tribunes oficials emplaçades a Vilassar.

Llotges ab sis entrades	150 Ptas.
Devantera de tribuna	15
Tribuna	12
Entrada de passeig	10
Entrada de cotxe ab chauffeur	10

El timbre móvil a càrrech del públich. — Despatx de localitats a la taquilla del teatre de Novetats.

TURÓ PARK

- PRÓXIMA INAUGURACIÓ -

SATURNO PARCH

Centre de recreus y atraccions. Obert y amenisat per la banda del Regiment d'Alcántara, tots els dies tarda y nit y festius al demati de 10 a 1.

Entrada de passeig, 10 cèntims

Qui tingui tos

que prengui l'antiga y acreditada **pasta pectoral del Doctor Andreu.**

Demànis a les farmacies

Anuncis

Més de 4000 persones

poden justificar avuy la perfecció ab que aquesta casa fa l'examen de la vista pera l'aplicació de lentes o ulleres. Si vosté té alguna dificultat als orguens visuals, vagi tot seguit a

La Optica Medical

abont, ab aparells matematichs, se li dirá si deu o no portar lentes; essent aquesta operació completament

GRATIS

Fabricació de cristalls y montures de totes classes, segons prescripció dels senyors oculistes. Venda económica de binocles **prismátichs** y altres classes, sempre dels més avensats sistemes, y tot lo que a la óptica se refereix.

Boquería, 22-cantó Raurich

Vendes

MOBLES DE A. DIRAT
- Exposició permanent. -
DORMITORIS - SALONS MENJADORS, DESPATXOS, &
Especialitat en els d'estil anglés
Mendizábal, 28 y 30, y St. Pau, 50, 52, 54

A PLASSOS MOBLES SILLERIES
LAMPARES, etc. — Sant Pau, núm. 54.

Rotllos de Música
PERA
PIANOLAS
Pianos combinats se venen y
LLOGUEN
Carrer d'Aribau, núm. 1
MAGATZEM DE PIANOS

EMPRESA DE POMPES FÚNEBRES

LA EGIPCIA

Societat Anónima

La més important d'Espanya, 30 sucursals ab teléfon. Central, Pelayo, 44, teléf. 1113. - Economía veritat en els preus degut a la fabricació dels gèneros y adornos propietat de la casa

Important: **LA EGIPCIA** és l'única funeraria que posseix Cambra de Desinfecció, no servint cap artefacte sense que sigui prèviament desinfectat.—NOTA: Esmerat y rápit servey tant en la capital com fora d'ella.

Fàbrica de panyos y novetats

drills, alpaques, forreria y panes de Valentí Soler; tots els dilluns venda de trossos y caps de peça, Fernando, 32 y Avinyó, 7, ent.

A PLASSOS O AL COMPTAT

Mobles, sillerias, máquines de cusir, rellotges y trajos, HOSPITAL, n.º 101

Gran finca tota regadiu

aprop d'aquesta ciutat, extensió 45 hectáreas, igual a 90 mojades. Renda sanejada y lliure de gravámens. Donará ratió el mateix propietari. Casa Hostenca. Passatge d'Escudellers, núm. 3, pral.

Dispeses

Casa particular ab elegants habitacions, desitja un o dos senyors, ab assistencia o sense. - Carrer dels Angels, 4, segón, 1.ª -

Compres

Alhajes or, plata, platí, monedes, y dentadures se pagnen preus molt alts, carrer Cardenal Casañas, número 8, botiga, Joseph Nuñez

¡FORA PEL MOIXI!

ELS POLVOS COSMETICHS DE FRANCH treuen en pochs minuts el pel de qualsevol part del cos, mata ses arrels y no torna a sortir. No irrita'l cutis. Aquest depilatori es utilissim a les senyores que tinguin pel motxi (vello) a la cara y brassos, perque ab ell poden destruirlo.

Un pot 2'50 pessetes. S'envia certificat per correu si per endevant se reben **2'50 pessetes** en librança en Giro mútuu o en sellos de correu.

Farmacia Borrell

Comte del Assalt (carrer Nou), núm. 52. BARCELONA

Diner SENSE INTERES ADELANTAT, se deixa sobre robes, joyes, mobles, gèneros y altres objectes. Casa autorisada pel Govern y garantida ab el dipósit corresponent.—Hi hà despatx particular. Mercaders, 10, pral., pròxim Plaça Angel.

Epilepsia (mal de Sant Pau) Corea (ball de Sant Vito) y demés enfermetats nerviosas, se curen radicalment ab l'ús de la Poció Antiepiléptica del doctor Sanmiguel.

Anemia, Clorosis, y en general totas las malaltias de pobresa orgánica, se curen radicalment usant l'Extracte reconstituyent del doctor Sanmiguel.

Dipósits: Dr. Andreu, y farmacia Dr. Martí, Ronda St. Antoni, 84, cantonada, Ponent

Els més bonichs segells del món

:: Segells artistichs y originals ::
Segells commemoratius y jubilars
Els més ben escullits pera ilustrar
:: y enriquir una colecció ::

SON ELS DE LA MARAVELLOSA

COLECCIÓ ARTÍSTICA

(50 SEGELLS DIFERENTS)

Girafa y dromedari de Nyassa. — Tapís de Persia. — Ossos y paisatges de Labuán. — Arabeschs persos. — Lleons del Paraguay. — Perroquet de Guatemala. — Llames del Perú. — Convencionals d'Haití. — Jochs olímpichs de Grecia. — Poblet de Somalis. — Grans homes de l'Ecuador. — Armes de Cuba. — Mapa del Panamá. — Chipre. — Tessalia. Commemoratius de Rumania, etc., etc.

VALOR EN CATALECH: **15** *Fr. NET:* **5** *Fr.*

VICTOR ROBERT, 83, rue Richelieu - PARIS

Demaneu el CATALECH del TIMBROFIL GRATIS-FRANCO y ab PRIMA GRATIS

Fàbrica de Flors, Corones y Plantes

y tot lo que's necessita pera ferles

Antiga Casa.—T. COSTAS.—Palla, 13 y 15 pral.

SELLOS

ALGOCRÁTINE

ALIVIO INMEDIATO de las
JAQUECAS, NEURALGIAS, DOLORES NERVIOSOS
REGLAS DOLOROSAS
De Venta en todas Farmacias. — LANCOSME, 71, Avenue d'Antin, PARIS.

VILAJUIGA HOTEL CENTRAL TEMPORADA OFICIAL 1.er Abril 30 d'Octubre

SALUT — FORSA

IDEAL DE LA MEDICACIÓ RECONSTITUYENT

Reconegut per les més notables Academies y publicacions médiques

Adoptat pels **Hospitals, Clínicques, Dispensaris y Sanatoris** ANTITUBERCULOSOS del nostre país y extranger, per reunir les excepcionals qualitats d'esser un **potentissim acelerador de la NODRICIO y Regenerador complet de l'APARELL RESPIRATORI**

"HISTOGÉNICO" PUIG JOFRÉ

:: PREMIAT en la Exposició del Congrés Internacional de la TUBERCULOSIS de 1910

Ab son ús *aumenta ràpidament la gana* y el *poder d'assimilació*, desapareixent radicalment la *febre, los y esputs purulents* dels **Tuberculosos.** Es el tractament mes eficás en la curació de totes les **afeccions consumptives**, restablint totseguit l'organisme en tots sos estats de *debilitat ó agotament general*

Indicacions principals { *Tuberculosis, Anemia, Neurastenia, Linfatisme, Escrófula, Fosfaturia, Paludisme, Convalescencies, etc.*

Obtingut baix les formes SEMPRE INALTERABLES: *emulsió, elixir, granulat*

VENDA EN TOTES LES FARMACIES, DROGUISTES Y CENTRES D'ESPECIALITATS

Agents exclusius pera Espanya: Senyors GÁRATE GERMANS, de Bilbao.

VIGOR — JOVENTUT

LLITS DE FERRO
DAURATS Y NIKELATS
SOMMIERS
Gran assortit en articles pera jardí
Balmes, 2

MALALTIES DE LA BOCA

PASTILLES NIELK

SE VENEN EN TOTES LES FARMACIES

Eficaces contra les ANGINES, CRUP, RONQUERA, PUDOR DEL ALE Y INFLAMACIONS DE LA GOLA.—Les PASTILLES NIELK calmen lairritació produida per l'excessiu ús del tabach, y son indispensables a les persones que fan sofrir a sa gola un treball fadigós, especialment els oradors y cantants.—Pera evitar imitacions y falsificacions y com a garantia de llegitimitat, exigéixis en cada capsa el sello (imprésen tinta roja) dels dipositaris J. Uriach y C.ª Moncada, 20 Barcelona

Pàgina Artística de LA VEU

Excavacions y troballes.-Art antich y modern.-Pedagogía artística.-Museus y Coleccions.-Art nacional y extranger.-Curiositats barcelonines.-Ressenya de conferencies.-Exposicions locals y forasteres.-Llibres y Escoles. Noticies de concursos y de tot lo que pugui interessar als artistes y als industrials d'art

127

L'obra den Nonell

Situar l'obra den Nonell en el nostre mon y en el mon de la pintura moderna; cercarli paternitats més o menys llunyanes, observarla com el grau d'una escala d'aconteixements, reedificar al seu volt els parentius remots, sería, entenem, un punt de partida fals pera'l judici, car en Nonell, tal com té el parentiu de la sanch ab tots els grans mestres del mon nostre, es, com els grans artistes de la nova pintura, un fill del seu albir.

La situació de les arts anomenades pures, en els nostres dies fa que avuy els veritables mestres se distingeixin més per la funció d'aquest albir que per la supeditació a les corrents vives de la tradició y de la civilisació. En aquest art del pintar, més que en cap altre, desde'l Renaixement ençà, el domini personal sembla l'únich aspecte per hont ens es possible distingir y agrupar els esforços que han fet les generacions. Aixís com desde'l Renaixement enllà anomenem les escoles pictòriques per paisos, desde aquell moment cap als nostres dies les anomenem per Homes.

Si ab això hi hem guanyat o hi hem perdut, no es el cas discutirho aquí. Sols devem afirmar el fet pera tenirlo en compte front a front de les pintures den Nonell, les quals ens diuen que ng's tracta d'un aconteixement usual y

(Fot. Mas)

Dibuix den Nonell

sense altre interès que'l del goig pels ulls que pugui haverhi en les teles, sinó davant d'un cas humà fortíssim, de valor universal; d'un d'aquells casos que les nacions comenten a travers de les centuries, y constitueixen fites en el temps.

Davant l'obra den Nonell, es còmode ser profeta. Per anunciar que'ls temps vinents, no molt llunyans, exaltaràn la feina del plorat artista fins als més elevats espays de la gloria, no cal ni solament agafar gestes de profeta. Això, massa clar pera que sembli una revelació als ulls de tots aquells qui hagin flirtejat ab la Bellesa, cal dirho, no obstant, de cara als peixos tristos, que, dormint en les aigues tèrboles del vuitcents, tenen els ulls entelats al eixir fora.

L'instant que passa acàs no serà propici a la gloria del pintor, avuy, en aquest dia; mes el llevat que porta la generació actual a dintre seu, promet totes aquestes glories al artista mort, qui ha senyalat damunt del cel de la nostra petita y intensa historia espiritual d'aquests darrers dies, una de les curses més radiants y lluminoses que haguessim pogut esperar.

Es bona, per altra part, dintre l'esfera tranquila del judici, la claretat senzilla d'aquests dies, en que'l dol de la mort no ve a mitg cobrir cantoneres de quadres ab vels negres, que no deixen may veure massa bé les pintures. Tota sentimental ingrediencia es fosa ja, y el pensament y la memoria sols, lliures de tota altra sensible intervenció, recorden al amich mort pera pregarli, mentres les rahons de pès y mida van y venen lliurement, sense trobar embussos de dolor en son camí d'àgil activitat.

Volem dir ab tot això, que aquesta gloria que suara cantavem, no es un vulgarissim elogi fúnebre. Som en un temps en que no hi hà mort sense gloria, ni sense virtuts, ni sense bondats que pietosament se coneedeixen. Els epitafis sentimentals que brollen dels llabis en la presencia del cadavre, no son pàs el tò hont hem graduat la nostra veu al anunciar la futura y decisiva victoria den Nonell, sinó que, al revés, lluny de tot això, el temps ens ha situat en aquella deliciosa esfera del filosoph estimat, qui al anar a dirnos les gracies de la Ben Plantada, compta y mesura.

Compta y mesura, donchs... La vida del artista fou curta. D'ella el millor elogi que podem ferne es dir que n'esperavem, y això que de cap manera pot confondres ab el «prometía» de les petites gazetilles condescentes, es per un artista la millor gloria.

Saberse caminant pel mon, objecte d'una espectació fonda, quieta, silenciosa, medidora y atenta, deuría ésser un goig massa gros per aquesta terra. La confiança dels pobles ab els seus grans homes,—aixís ho diu Carlyle,—no es pas confessada ni dins dels mateixos qui la senten. Cau en els esperits y s'hi adapta com un crostaci en l'aspre porositat de la roca; sols quan la mort produeix la separació se sent la manca. Aixís, ab el propi Carlyle, podríem dir que la conciencia es el producte d'una malaltía. Devenim concients pel mal, y ens expliquem la rahò dels edificis quan s'enrunen.

N'esperavem, y ara devenim concients de la nostra esperança. Gosavem en secret les obres que deixa, sospirant ja en les iniciacions que puntejaven sà y enllà de les seves pintures; esperavem en plè perfode de pintura tèrbola y fondament sensual, aquella aguda precisió goyesca del quadre de la manta, senyalat ab el número 119 d'aquesta exposició; esperavem els bodegons, dels darrers dies, maravelloses pàbres de pintura, en el sentit més clàssich d'aquest mot. Pintura, pintura y rès més que pintura en les obres den Nonell, tot geste y tota humana actitut, tot objecte y tota condició d'objecte perden el seu sentit humà els primers, y tota rahò de sa presencia els segons, pera convertirse en «Pintura».

La pintura, descobrim per aquí, que no es «la reproducción de los espectáculos bellos de la naturaleza...» ¡y càl La pintura dels nostres temps es material; tela y pasta colorida. La pintura den Nonell viu en aquests termes de materialitat com el peix a l'aigua, y per això les coses del mon veureu que se les mira ab un fresch y crudelíssim escepticisme, car el fà riure molt, aquest tragi de la vida, que, al cap d'avall, «Tot es pintura». Per això en Nonell es un gloriós caricaturista. Aixís fou Goya. Els seus dibuixos, quasi tots, per no dir tots, entren en els termes de la caricatura. Quan dibuixa en Nonell riu, quan pinta no's recorda d'aquelles rialles. Riu quan dibuixa ,caricaturisa, yeu ridícolament tot el monn perque filosofa, y el punt de la filosofía seva devant dels gestes arrogants dels payets y les payetes folles, que campen pels escenaris del suburbi, es aquell mateix «Pulvis eris» del filosoph cristià: «Tot això es pintura».

Els dibuixos den Nonell son un medi, un ingredient de les seves pintures que, pel camí de l'espectacle al quadre, s'han tornat bellesa; mes la definició més escayenta al artista, com en el propi cas de Goya, es la de Pintor, no la de caricaturista, car es la pintura hont en realitat se resolt el seu conflicte.

***

Mes deixant apart ara aquestes qualitats subjectives del pintor, entrem de plè al análisis objectiu de la seva obra. Aquesta ompla la seva vida, desde de cap a l'any 94 fins al 911. Son disset anys de pintura desde'ls aprenentatges, que'ns han sigut ara exposats ab una admirable endressadesa cronològica. Llàstima que en l'exposició dels dibuixos aquesta mateixa endressadesa no hagi governat, perque hauríem tingut com davant de les pintures y, potser, més clarament encara, marcades les etapes del camí seguit per l'artista a travers de aquests anys.

En els primers díes les obres den Nonell, son les d'un estudiant laboriós dotat de grans condicions pera'l conreu de la pintura. Elles no'ns mostren l'artista d'ara, ni d'aprop ni de lluny. Solament revelen una predisposició especial del seu esperit, que es la simpatía pels mestres novíssims d'aquí, que acabaven de durnos de França les primeres senyals de la revolta contra les nimietats polides del art provincià dels temps. Se sentía fill del nou perfode, y en la seva paleta d'adolescent, plena encara dels betums de l'Academia, hi barrejava les primeres exaltacions del color, si bé lluny d'aquella gamma profonda y molçuda, que guarnirà les seves teles de l'avenir.

L'Isidre Nonell

Reproducció autorisada per la casa editorial F. Serra

De sobte se revela. Un viatge a París de pel mitg, gira la vela d'aquella nau novicia vers una orientació decisiva. Les seves primeres obres exposades a les parets del Saló Parés, son l'inici de la seva obra d'avuy. Tèrbol, abandona de cop els verts y els violats de les seves visions senzilles, y apareix de primer cop dramàtich y tormentós, ab un accent barroch de línies indecises que concorren totes vers un desitg de caracterisació d'actituts; y entra en vía. Y al damunt d'aquelles línies insegures, del any 1896, els díes de les dúes anyades vinentes, hi posen les primeres sinfonies de color.

El quadre que porta el número 7, es, entre les obres d'aquesta exposició, el punt d'enllaç entre'l primer perfode y aquest segón. Al 1900, ja canten entre les robes tofudes les més frondoses sonates de color. Neixen d'aquella paleta simplement fosca del primer pas, els verts y els blaus més dolços de la terra; uns grochs profonds y tous que van a morir a l'ombra dels blaus, uns blaus com una veu de contrabaix que's perden en la delicia d'aquell vert magnífich, com cap més magnificencia verda pugui haverhi.

Sota la delicia d'aquest joch de color, mor la forma..... Esperem. El color passa abrigant els bultes humans que tenen tots la virtut de anar capsats per una caballera negra y lluenta, dessota la qual el groch hi pot fer de les seves indicant el rostre. Coquinament arreplegats, torçats, deixant lloch a grans superficies hont la pasta colorida se passeja deixant rastres de magnificencia, els cossos no son rès més que pintura. El pinzell del pintor rodoneja, llisca, llimaqueja sobre les remotes intencions linials y en la deliciosa y sensual confusió de les seves teles, sols se sent la dolça vaguetat d'unes veus fondes y llunyanes d'un cant que, dia darrera dia, anireu sentint ab més claretat y precisió.

Darrera aquest perfode que travessa del 900 al 907, pròximament, ne segueix un altre hont els arrodiments pastosos cambien per una fragmentació de taques que arriba a les més altes fineses. El pinzell que llepava tou y empapat, ara ratlla ab intermitencies agitades. La pastosa melodía devé febrosa inquietut... S'acosta la precisió de les darreres teles.

Els llimachs esllanguits de les antigues gitanes cargolades dins les ombres blavisques han desaparescut. Ara venen les testes llustroses y els bustes revestits ab pompes de més fina calitat. Les frondoses tofes de les antigues vestimentes, que's resolien en plechs molçuts propicis a les rodoneses del pinzell, guanyen ab aquesta justesa la gloria de les noves precisions. Y aquest cambi d'ofici es tota la gloria d'aquesta millora, ja que hem dit que l'art d'aquest home era un art pura y gloriosament art d'ofici: tela y pasta colorida.

Aquells colors que regnàven a masses difoses, ara puntejen y se transparenten ab mil insospitades delicadeses. El bust de gitana que porta'l número 55 es una magnífica mostra d'aquest instant. Però espereuse un xich y arribarem al moment en que aquesta encara pastosa gloria del color, s'aixuga, s'aprima virtuosament, com en aquesta testa que publiquem aquí. No som, no obstant, al final; no som ni de bon troç al darrer prestigi de l'art den Nonell; ara vindrà una nova manera aspriua a depurar les suavitats sensuals d'aquesta obra que hem citada; vindrà la serie de bustes y testes femenines, hont les ratlles primitives, perdudes dessota els frondosos ropatges tornaràn a aparèixer. Renaix conservant, exaltant encara, la maravella del color, la concreció linial. Ratlla, ratlla asprement; construeix ab una neguitosa y sensual avidesa. Un regust de fruita verda, consistent, composta, dura, se sent en aquests darrers aspectes de la pintura nonellenca; es ja en el moment culminant del seu art, en la fresca y magnífica resolució de tota la lluita perseguida, al arribar al quadre del noyet de la manta, numerat ab el 119 y en el de les dones números 121 y 128, que fan costat als bodegons.

Aquests son la darrera etapa de la seva pintura. Magnífichs troços suficients pera fer la gloria d'un artista, pertenexen de plè a n'aquest darrer periode constructiu, però guarnits encara d'un nou element; la expressió de les caltiats, que depura la seva desinteressada deria pictòrica.

Imaginem per un moment aquell home en plena vida, amo d'aquestes forces, posseidor d'aquests dominis, habitant en aquests fondos replechs de la pintura, aficionat al tast de tan aspres y suculentes fruites, y compendrem que hem perdut per Catalunya, la gloria d'un nom universal, ab la mort de l'Isidre Nonell.

Joaquim FOLCH Y TORRES.

(Fot. Mas)

Natura morta.—Una de les darreres pintures den Nonell

Al Sr. D. Joan Rubió y Bellver

La «Carta oberta» que vostè, molt apreciat senyor meu, m'adreçà desde la passada «Pàgina Artística» de LA VEU, mereix una resposta no menys desclosa. Y cregui que'm faig presió per no enfilarme a la tesitura en que vostè va colocarse en son darrer escrit, en la que ja tinch ben demostrat en altres ocasions que sé cantarhi. Però això no estaría bé ferho en aquest lloch, en el que tinch la seguretat de que, ni a vostè ni a mí, ens deixarien continuar fins hont ne tindríem ganes.

En el meu articlet, que a vostè tant sulfurà, hi criticava unes teorisacions aparescudes en la «Pàgina Artística» y tal com sortiren, seguides d'un comentari sense firma que va afegirshi. Jo'm refería an això y aleshores y ara continúo creyent, després de la fugida de estudi que vostè feu, que no pot servirse als interessos del art romànich usant solament de la tendencia representativa y simbòlica. Hem de quedar en que la tendencia a la representació y al símbol «nò» es la característica més viva de bona part de les arts romàniques, tant si's vol com no entendres referida als grans conjunts constructius.

Això a vostè no li convé tractarho, com tampoch allò de l'austeritat filla de la pobresa general... de que jo li objectava.

Al criticar els punts de vista escrits en l'article de vostè, senyor Rubió, no havía pas vist el baldaquí y l'altar de Ripoll. Ara ja els he vistos y fins en altre lloch he fet pública la meva opinió sobre aquestes obres. Y després de llegir la «Carta oberta» que vostè me va dirigir, tinch de dirli que celebro sapiguer que son honradament romàniques sigle XX, encara que no crech que, desgraciadament, ni com a conjunt ni, principalment, com a detalls aixequin escola y siguin considerades com honor de la nostra terra. No va a disputarnos ningú la gloria...!

Estich completament d'acort en dir que per fer obres d'etiqueta romànica, del romànich veritable, del definit y resolt fà sigles, no devía haverse acudit a segons qui. Però dech afegir que no demano pas que a Ripoll ni enlloch s'hi fassin obres, com diu vostè en el seu tan pintoresch llenguatge, neo-romàniques de llibre o de fotografía, veritable entreteninent de paper Bristol o de «texado»: mentres que crech que, quan no's té traça per agafarne de lo antich lo que pot pendre un veritable artista del sigle XX, al voler lligar tradició y modernitat, val més formar en les files del exèrcit innombrable dels dibuixants d'arquitectura. En lo antich en el romànich rancí, qui sàpiga triar hi trobarà coses de molt bon gust, de millor gust que certs capitells y pares y ornamentació de «texado».

Els arqueòlechs professen el principi de que val més copiar ab traça que no pas fer certes coses.

Y no sochi més llarch perque no's diga que m'entretinch en polèmiques literaries d'aquelles que estimem tant els qui, com un servidor ab tota vergonya ho confessa, som homes de papers, de arxiu y potser de museus.

Just CASSADOR.

Notes sobre art

Serà convenient aclarir un erro en que caien molts, de dir frescos de tota pintura mural, siga'l que's vulga el procediment y la materia empleada. S'ha arribat a creure, naturalment pels menys ilustrats, que les pintures den Puvis de Chavannes son al fresch, o les den Besnard, o d'algún altre decorador modern. Això es excusable tractantse de profans, però no ho es en gent que s'ocupen d'art, y que convindría que estudiessin una mica l'ofici abans d'escriure.

Degut a n'aquesta manca de coneixements tècnichs, les pintures murals de Giotto, de Gaddi, de Masaccio, y en ff, de tots els primitius y no primitius, se creuen pintades al fresch, però el procediment es el tremp, y en algunes, com en les de Masaccio, l'oli.

***

En el refectori de l'ex-convent d'Organissanti, en Florencia, hi hà una sola pintura: el «Darrer Sopar», de Ghirlandaio. La sala es gran, illuminada per finestres altes. En el centre hi hà una pica, bella obra del sigle XV; y dúes més en l'extrem oposat a la pintura, del XIV. Damunt del pòrtich d'entrada, esculptures. La composició de la pintura de Ghirlandaio, y l'arquitectura de la sala, estàn admirablement acordades com si tot fos una sola cosa. La pintura aquesta es un jardí de pau, ahont no queda res d'aquest mon. Un oblida ahont es. Quan un surt al carrer, al sol, y torna a la vida de la ciutat, un creu despertar d'un bell somni.

***

Aquí a Florencia no hi hà una iglesia que no sía decorada. Cúpula, voltes, capelles, y fins el claustre, en les que hi hà, tot es cobert per pintures. Fins en les humils celles dels frares, com en Sant March, en que son decorades per Fra Angèlich, la pintura alegra les parets, y ja no cal parlar dels palaus y edificis públichs, ahont la magnificencia d'altre temps ha deixat bella mostra.

Lo millor d'això es que no ha sigut la moda d'una època, car en un mateix edifici poden vèures, com en l'ex-convent de Sant March, ja aludit, pintures molt primitives com les de la Capella dels Espanyols, atribuides a Gaddi, el Chiostro Verde de Uccello, y altres, en altre claustre, que son del sigle XVII. Y en el Carmine, y en moltes altres iglesies, de costat a les antigues n'hi hà encara de més rescents. Això, donchs, obeeix a la necessitat d'aquest poble que no pot passarse sens belles imatges que alegrin els seus ulls.

***

Pot veures que a mida que la pintura va fentse més sabia, es a dir, que disposa de més recursos tècnichs, es menys decorativa. A «Sant Miniato al Monte», obra del sigle XI, ab esplèndits mosàichs de pur caràcter bizantí, queda encara un petit fragment de pintura de la època en que va èsser construida la iglesia, y que ha sigut descobert sota d'altres pintures més rescents. Es feta absolutament al fresch, y les figures y els objectes, perfilats, y els detalls indicats per simples línies.

Aquesta vella pintura, filla d'altra tradició artística, y ben diferent de la dels mestres florentins vinguts després, ab tot y ser molt imperfecta, satisfà més com a decoració per ser les formes estilisades y pera donar una importancia a la línia y als valors, que no donaren després els altres pintors. Y es que Giotto, Orcagna, Gaddi, Spinelli, que formen el grupu primitiu de decoradors, varen ser continuadors de l'art gòtich, molt inferior, en valor decoratiu, a l'art grech. Y més tart Girlandaio, Gozzoli, Andrea del Castagno, d'altre grupu, decantats ja al naturalisme en que Masaccio hi es completament, s'aparten encara més del caràcter decoratiu, propi de la pintura mural. Les admirables obres de Ghirlandaio a Santa María Novella, son una serie de grans quadres superposats, ab grans perspectives que enfondeixen la paret y tractats exactament com la petita pintura de cavallet. Y Masaccio, que a més va gosar portar la pintura al oli damunt del mur, dona encara més importancia a la llum y a l'apariencia real dels objectes.

Giotto, en cambi, com a decorador, té un valor sobre d'aquests, y es d'expressar la idea ab admirable claretat, limitant els objectes y figures, a lo absolutament necessari, y distribuint els grupus, quasi sempre en un mateix plà, ab molt coneixement de la composició. Per això, les seves pintures donen una impresió ben decorativa. Mes els seus deixeples o continuadors, ab tot y conservar encara qualitats molt remarcables com a decoradors, no varen arribar a compendre al mestre en lo que tenía de clàssich. Y es que aquest classicisme de Giotto venía del seu geni, d'un concepte més ideal de l'art, més intelectual podríem dir, que no la tradició de que era fill. Y es aquesta tradició la que varen continuar els seus deixeples, que en ell es lo purament exterior.

J. TORRES-GARCÍA.

Florencia, abril 1912.

De caricatura

Ara que ab la publicació d'un bell periòdich humorista—intent per malaventura fracassat (1)—hem vist lo que podíen fer l'estol de modernissims caricaturistes nostres, voldría parlar de les diferentes maneres de l'art de la caricatura ,tot y planyentnos de la indiferencia ab que'l públich acull aquestes manifestacions de la nostra vida artística.

Fot. Mas.

«Apunt», per Isidre Nonell

Al parlar de caricatures, no vull referirme a les sàtires polítiques, ab les que l'art ben poch hi guanya, donchs per cada ún dels dibuixos que valen alguna cosa, que porten una espurna d'ideal, ¡quants miserables ninots surten del fanch, plens d'envejes y rancunies, fets a corre-cuita, a voltes sense entusiasme, baix les tiràniques exigencies del moment polítich!

L'art de lo còmich en el dibuix pot dividirse en humorisme y caricatura. L'humorisme, espiritual y finament irònich, més literari que gràfich, té molt poca relació ab la caricatura absoluta

Fot. Mas.

Bust de gitana, per Isidre Nonell

Mobles Artistics Busquets
Ciutat·9·Barcelona

GRANS TALLERS DE FOTOGRABAT
C. Murtra
Hospital, 49, principal - BARCELONA

Institut Cristiá d'Arts Decoratives
S. CALSINA - Casa fundada l'any 1872
M. DOMINGO PERIS, ESCULPTOR
Tallers d'esculptura religiosa
EXPOSICIO Y TALLERS 62, Passeig de Gracia, 62 • PINTURA - DECORAT - Reproduccions Artístiques

MOSAICHS·E·F·ESCOFET & C
Ronda Sant Pere 8

ESTEVA Y Cia
ARS
AVANTS·HOYOS·ESTEVA·Y Cia
GRAN FABRICA DE PARQUETS·MOBLES ALTARS·IMATGES MOTLLURAS PERA MARCHS·OBJECTES D'ART PROPIS PE RA REGALOS
SALONS: PASSEIG DE GRACIA 18
TALLERS: C. UNIVERSITAT 112

ANTIGUITATS
COMPRA VENDA
J. DALMAU
18-Portaferrissa-18
BARCELONA
Galeria d'Art Contemporani

Fayans Catalá
SALTIAGO SEGURA·S·C
BARCELONA
Objectes d'Art :: Ceràmiques
:: Galeries d'Exposició ::
Corts, 615. - Teléfon 1884

PRIMERA MEDALLA: BARCELONA 1907
G. HOMAR
MUEBLES LAMPARAS MOSAICOS DECORACION
CANUDA·4·BARCELONA
TALLERES: Carrer Sarrià, 88

COMPRA Y VENDA DE ANTIGUITATS

P. REIG Y FILL
MOBLES
Tallers:
CARRER UNIVERSITAT, 21
ARGUELLES (Diagonal), 512 bis
DESPATX: PASSEIG DE GRACIA, 27 CASA FUNDADA EN 1853

Estudis Universitaris Catalans

Curs d'Historia de
La Pintura Catalana Antiga
PER
Mn. Joseph Gudiol, Pbre.

Dijous, dia 30, a les 10 de la vetlla, en el Centre Excursionista de Catalunya

que fà residir tota la seva força risible en el dibuix. D'aquestes diferencies cnech podría treures la veritable orientació de la caricatura, que ara va confosa y barrejada ab l'art humorista, perdent la seva qualitat essencial y entregantse de plè a la llegenda, preocupantse molt més de la idea que de la execució, oblidant que l'esperit dels antichs dibuixants residía en la composició, en el gest y realitat del tipu.

La caricatura deu revelar les situacions sense necessitat d'explicació. Daumier, el gran caricaturista francès, deya:

Caricatura, del italià «carica», vol dir càrrega, aument, exageració. Aquest es, donchs, son ideal, però la exageració no ha d'ésser vulgar desfigurant el model ab ganyotes qualsevol y auments convencionals dels seus membres; això es ja lo grotesch; cal que dessota la exageració de línies apareixi clarament la màscara humana y que per medi de lo material o físich acusat en línies grosses, poguem conèixer la part moral de l'individu. La caricatura té de nèixer d'un estudi profond del ser humà y el dibuixant deu ser un psicòlech pera conèixer la exageració física que correspòn a una exageració moral. Sols aixís la caricatura podrà ser un art y un art ben estimable. Els grans pintors de retrats de variades escoles—Holbein, Hoggart, Leonardo y Goya—que més buscaren conèixer la psicología dels homes per la expressió material dels seus rostres, foren també magnífichs caricaturistes.

L'art de que parlem no es pàs invenció moderna. Els pobles antichs, que ens semblen tan serios vistos desde les llunyanies de la historia, també tenien els seus moments de bon humor. En mitg de la severitat de les grans catedrals gòtiques hi trobareu en les grotesques figures de les gàrgoles y en les satíriques invencions dels capitells o baix relleus, motius ben còmichs y risibles, y en la cartera dels grans pintors sempre hi hà uns ninots fets en moments d'esplay, que entren també en els límits de la caricatura y que a voltes han servit ab l'eliminació de tot rasgo que no fos el decissiu, a obtenir la veritable expressió d'una figura.

La caricatura pot fer també tasca moralisadora quan flagella ab tota la força del ridícol una costum o un vici y fer serveys a l'art ridicolisant als qui l'ultratjen.

A voltes fà riure ab les seves grotesques invencions, però s'equivoca el qui sols veu en aquest art, casi sempre pessimista, la riallada grotesca que promou. Es un art elevat y fort que necessita, no un dibuixant solament, sinó una ànima vibrant, de profond psicòlech.

¿No vos sembla desagradable sapiguer a casa nostra hàbils y modernissims conreuadors de la caricatura, sense poderne tastar els seus fruits?

C. FERRAN.

CURS MIQUEL ANGEL
XIII Lliçó per en JOSEPH LLEONART
Avuy, dijous, día 23, a les 10 del vespre, al
Centre Autonomista de Dependents del Comerç y de la Industria

Crònica

Estudis Universitaris Catalans

Cátedra d'Historia del Art Catalá

El dilluns al vespre, en el Centre Excursionista de Catalunya, el sabi conservador del Museu Episcopal, mossèn Joseph Gudiol y Cunill, donà la primera de ses lliçons sobre la «Pintura Catalana antiguna».

Després d'un discret exordi, en que dedicà un amable recort al malaguanyat En Raimón Casellas, entrà a ocuparse dels antichs pintors catalans, estudiant la seva formació y la seva organisació. Després de les investigacions den Sampere y Miquel y dels estudis de M. Emile Bertaux y den Lluís Tramoyeres, la pintura catalana mitgeval (comprenent-hi, com se deu, als pintors valencians y de les demés regions catalanes), ha près el relleu que li correspòn, manifestantse una veritable escola. Mossèn Gudiol defuig, ab acert, l'exagerar influencies extrangeres en la nostra antiga pintura, y demostra la equivocació dels excessivament italianisants, com la dels que estàn obsessionats per l'influencia flamenca, reduint el seu valor els datos documentals referents a pintors forasters a Catalunya. Aquests, que en general no foren de gran mèrit, s'adaptaven bentost al gust de la terra en la que treballaven. Lo que's nota en la segona meitat del sigle XVI, es una abundancia de pintors castellans en la nostra terra. Les noticies que'ns faciliten els nostres arxius, que son dels més richs en datos d'historia artística, ens donen en tal época una bona pila de noms castellans. A Valencia, la Cort del Magnànim havía motivat, en cambi, la presencia de diversos pintors italians. A la presencia d'alemanys en la nostra terra fa expressa alusió el document referent al retaule del Perayres, a l'iglesia de Sant Agustí de Barcelona; però, an aquest passatge de tal document se li ha donat una interpretació exagerada. De tot això en resulta, donchs, que reconeixent, emprò sense extremarles, diverses influencies en la nostra antigua pintura, aquesta constiteuix de per sí, comprenent els diversos paisos catalans, una veritable escola: la escola de pintura catalana.

El conferenciant fou aplaudidíssim per la nombrosa y selecta concorrencia que assistí a escoltarlo.

La pròxima conferencia tindrà lloch el vinent dijous, dia 30, al vespre, en el mateix Centre Excursionista, y anirà ilustrada ab projeccions.

Oposicions a Belles Arts

El dilluns va quedar constituit a Belles Arts, el tribunal censor dels concursos pera les dues places de funcionaris tècnichs del Museu y Biblioteca d'Art decoratiu y arqueològich y Museu d'Art modern; havent sigut designats pera'l càrrech de president, el senyor Serraclara, y pera'l de secretari, don Geroni Martorell, quedant de vocals els senyors Puig y Cadafalch, Rius y Rius y Rodríguez Codolà.

S'examinaren les bases de convocatoria y se prengué nota dels concursants y de les memories y demés documents presentats; considerant que tots estaven en les degudes condicions pera ser admesos a concurs.

S'acordà procedir totseguit y per torn, entre'ls vocals del tribunal, al examen de les memories presentades y senyalar pera'ls exercicis pràctichs el dssapte, 25, a les deu en punt del matí, al Museu y Biblioteca d'Art Decoratiu y Arqueològich, a qual lloch deuràn concòrrer, ab l'anticipació necessara, els sis concursants senyors Batlle, Pagès, Brunet, Labarta (don Francisco), Folch y Torres (don Joaquim) y Goday.

Dits exercicis consistiràn: Primer: En la comprovació del coneixement dels idiomes que declara saber el concursant, y Segon: En la classificació d'un exemplar del Museu y en la redacció d'una nota bibliogràfica, segons sigui'l càrrech al qual aspiri'l concursant.

Aquests tindràn dret a proporcionarse per sí mateixos els llibres de consulta que estimin convenients, poguent, ademés demanar els que desitgin, existents a la biblioteca del Museu.

Els temes seràn proposats pel tribunal y elegits per sort, per cada un dels concursants, els quals no podràn sortir del edifici ni comunicarse entre sí fins després de llestos els exercicts, que hauràn de quédar acabats a les sis de la tarda del propi dia.

Concurs pera un diploma

L'Associació General d'Empleats d'Escriptori, en virtut del acort adoptat per la Junta general en sessió de 18 de febrer últim, obre un Concurs públich pera la presentació de dibuixos destinats a diplomes títuls de soci, baix les següents

BASES

1.ª Aquest Certamen, dintre del concepte primordial que estableix la denominació de la propia entitat, tindrà dos caràcters: un essencialment artístich, y altre mutualista y cultural. Els concursants tindràn en compte'ls esmentats caràcters pera'l desenrotllo de sa idea. Se concedeix, no obstant, completa llibertat pera la composició artística.

2.ª Els treballs deuràn ser efectuats en blanch y negre, per qualsevol procediment (carbó, ploma, aiguada, oli, etcètera, etc.), pera que puguin ésser reproduits per medi de la fototipia.

3.ª Les dimensions del dibuix, un cop reproduit, deuràn ésser de 32 per 48 centímetres. El tamany del dibuix a reproduir, serà al menys, una tercera part major.

4.ª Tots els dibuixos deuràn ostentar, en forma artística y com part integrant del mateix, el títul nominatiu de l'Associació y contenir ademés un espay en blanch, suficient pera les inscripcions corresponents.

5.ª Els dibuixos deuràn ésser entregats en el local social, Zurbano, 4, entressol, els díes feiners, de les set a les vuit del vespre, lliurantse per la Secretaría de la mateixa el corresponent rebut d'entrega.

El plaç d'admissió acabarà precisament a les vuit del vespre del día 30 de juny pròxim.

6.ª Els treballs no deuràn portar firma ni monograma, y ostentaràn un lema, que constarà igualment en un sobre clos acompanyatori, contenint el nom del autor.

7.ª S'estableix un premi de 300 pessetes, que s'otorgarà al autor del dibuix que'l Jurat acordi adquirir pera l'Associació. Ademés el Jurat, apreciant el mèrit relatiu d'altres treballs, podrà concedir, si ho estima pertinent, dos accèssits ab premi de 50 ptes. cada un d'ells.

8.ª El fallo del Jurat serà inapelable, y se farà públich als vuit díes de tancat el Concurs.

9.ª Els treballs no premiats podràn ser retirats dintre del plaç de 3 mesos a comptar desde la publicació del fallo del Jurat, contra entrega del resguart corresponent.

Els interessats que no ho haguessin efectuat dintre del plaç fixat, s'entendrà que hi renuncien, y que'l cedeixen en propietat a l'Associació.

10.ª Els dibuixos que obtinguin el premi y accèssits, quedaràn d'exclusiva propietat de l'Associació, que podrà ferne l'us que cregui convenient.

11.ª Constituiràn el Jurat calificador els artistes don Apeles Mestres, don Alexandre de Riquer y don Ramón Casas, el president de l'Associació y el de la Comissió de propaganda de la mateixa.

Barcelona 15 de maig de 1912.

Altre Exposició Lucas

A Madrid, hont se guardaven les obres den Lucas, l'interessant pintor tan poch estudiat, tan bon punt s'inicià l'idea de celebrar una exposició de les seves obres, va sortir altre senyor ab el projecte de fer altra exposició igual.

Aixís, a més de la que ja anunciàrem, s'ha obert en el Saló Iturrioz una exposisió composta de les teles que del celebrat pintor posseeix don Joseph Làzaro.

Venda a Amsterdam

Dimars y dimecres passat, tingué lloch a Amsterdam la venda de la colecció de pintura moderna de C. Hoogendijk, anunciada per medi de tres catàlechs luxosament editats hont se reprodueixen les obres en venda, que son fins en número de mil.

Hi hà obres de Corat, Daubigany, Monticelli, Manet, Renoir, Ceyanne Caillebotte, Isrraels, Maris (Jacob), Maris (Guillem), Van Goyle, Daumier, Rops, Willete, Steinlen, etc.

L'exposició ha estat oberta al públich dos o tres díes en les galeries Muller.

Exposició d'Art Industrial y Popular a Dordrecht.

Una exposició d'art industrial y popular acaba de ser oberta a Dordrecht (Holanda), resultant en son conjunt una manifestació esplèndida de l'industria nerlandesa.

Hi han concorregut totes les escoles d'oficis del país y gran número dels municipis de petites poblacions, centres de industries populars, com la de puntes y certs brodats de coto.

En puntes, sobre tot, hi hà exemplars d'una bellesa que guanya els comentaris d'elogi de tota la prempsa del país, y d'alguns corresponsals de revistes de art extrangeres que se n'han ocupat.

Congrés d'Art a l'Escola

Baix la presidencia del subsecretari de Belles Arts de França, M. Berard, y del senador y ex-ministre M. Couyba, s'han celebrat a Burdeus, els díes 17, 18 y 19, les sessions del Congrés d'Art a la Escola, aisè dels que's venen celebrant cada any en diverses ciutats de la República.

Una anécdota den Nonell

Avuy que dediquem la nostra PAGINA a l'obra del malaguanyat Nonell, serà escayenta l'anècdota graciosa que anem a contar:

«Era un mitgdía a Cán Parés, en aquella hora d'escassa concorrencia y bona claror, que'l nostre mestre Casellas solía aprofitar pera fer les seves detingudes visites a les exposicions.

En les parets de la sala hi havía penjat un quadre ab una «Gitanilla» de lo més xamoset, polit, endressat y acaramelat que pogués imaginar el truquisme economista del seu autor, «de cuyo nombre no quiero acordarme»...

En Casellas s'aturà davant del quadre, y ab les mans al darrera com li era habitual, somreya davant la pintureta, quan en Nonell, sortint del cantó del escriptori, aclàs atret, pen tractarse d'una gitana, en qual genre era especialista (?), s'acostà poch a poch a la orella del mestre Casellas y li digué:

—Dispensi. Un altre día ja ho faré millor.

No cal dir que'l final fou una rialla que feu trontollar la sala.»

L'Exposició de Belles Arts de Madrid

A les quatre de la tarda del dissapte passat tingué lloch la inauguració oficial de la Exposició de Belles Arts de Madrid, ab assistencia dels Reys y de la Cort.

Hi hagué'ls discursos de reglament en aquests casos y molta gent.

La instalació de la esculptura en el Palau de Cristall reb elogis de tots els diaris; en cambi la de la pintura es terrible. Hi ha quadres fins al damunt de les cornises de les sales.

No cal dir que'ls pintors joves son els que han rebut de valent, perque la part baixa, naturalment, s'ha destinat als mestres, cada día més abundants, encara que no ho sembli.

En Rodin fa el monument a Corrière

Al gran estatuaire francès li acaben de confiar el monument al gran artista Eugeni Carrière.

Recordem la profonda admiració den Carrière per Rodin y recordem també l'amor d'aquest pel profond pintor y pensador poeta.

El monument haurà d'erigirse a París dintre poch temps, havent rebut el Comitè organisador la oferta de l'Estat pera portar a terme la seva obra.

Aussiliarà a Rodin en els seus treballs el seu deixeple Juli Desbois.

Un Rembrandt a l'América

«El Mercader Holandès», una de les més hermoses teles de Rembrandt, data del 1645, després d'ésser guardada de molts anys en una colecció anglesa, acaba d'ésser venuda per 600.000 florins, al milionari americà M. Frick.

Aquesta venda ha produit a Anglaterra gran sensació, de la qual el quefe del Govern Mr. Asquith, se'n feu ressó en un banquet de l'Academia Reyal de Pintura que presidí fà pochs díes.

«L'Anglaterra, — digué l'ilustre home d'Estat,—no pot veure ab calma la venda al extranger de quadres cèlebres, y s'ha de fer els possibles pera que'ls nostres richs entrin en concorrencia en les vendes, hont els americans aboquen les seves immenses fortunes.»

La prempsa anglesa fà remarcar que la colecció de l'americà Mr. Frick es tota feta d'obres comprades a coleccionistes anglesos.

Un Rembrandt per mitg milió

En la venda Levaingner, feta darrerament a París, acaba d'ésser venut a M. Kleinberger, per 475.000 franchs, el quadre de Rembrand «Dona plomant un gall».

El Dr. Bredins, crítich a la «Nieuwe Rotterdamsche Couvant», autoritat en l'estudi de les obres d'art del seu país, judica que l'obra no es pas de les millors, y fins apunta la possibilitat de que's tracti de l'obra d'un deixeple del gran mestre, retocada per ell en certes parts.

L'anàlisi que'l Dr. Bredins fa de la obra es depuradíssim y revela uns coneixements poch comuns en aquesta especialitat, que fan respectabilíssima la seva opinió.

Museum

El núm. 3 de la revista «Museum», corresponent al mes de març, publica un interessant article del director del Museu de Córdoba don Enrich Romero de Torres, en el que per medi de documents inèdits se vé a posar en clar el lloch de neixensa del pintor andaluç Valdés Leal, resolentse una qüestió molt discutida que té com a final l'afirmació de que en Valdés es nat a Sevilla, y format artísticament a Córdoba.

Dedica després una gran part del número a la reproducció y estudi de la obra dels germans Zubiaurre, firmant la crítica l'eminent crítich d'art don Miquel Utrillo.

Tanquen el número una secció de noticies, y la reproducció de la estatua trobada de poch a Tarragona, y algunes obres d'art industrial modern.

Curs de Miquel Angel

Avuy, dijous, a les deu del vespre, tindrà lloch en el C. A. de D. del C. y del a I., la tercera lliçó del Curs Miquel Angel a càrrech del professor en Joseph Lleonart, qui desenrotllarà el següent y molt interessant programa:

«Caràcters de concentració, refrenament y sobrietat de Miquel Angel.—Les seves crisis d'esquerp y manía persecutoria, y de còm la congestió genial unida a la lley d'herencia devien determinar la seva general disposició sombría.—Sobre la màxima de que la desgracia sigui inherent al home creador y condició favorable a la seva obra.—Aprenentatge de Miquel Angel.—Elogi de la sumissió, del amor a lo difícil, de la cooperació.—Opinió sobre la originalitat.—Exemplaritat de l'aprenentatge de Miquel Angel».

Com totes les anteriors lliçons es de esperar que aquesta's veurà concorregudissima, y sobretot, tractantse d'una part tan interessant del estudi de la personalitat humana del gran geni del Renaixement.

El nostre número vinent

Impossibilitats de reunirho tot en aquest número, donada la importancia de les manifestacions artístiques que s'han escaigut aquests díes, aplassem pera'l nostre número vinent els treballs referents a la magnífica Exposició d'Art Polonès oberta a cán Dalmau el passat dissapte, com anunciàrem, y la de les obres del malaguanyat artista en Francisco Sardà que té a cán Parés.

D'una y altra manifestació, donchs, ens n'ocuparem degudament en la PAGINA pròxima.

El darrer estat de la pintura

Els successors dels impresionistes

(Continuació)

En Le Sidocier també ha manifestat aquest sentiment literari que converteix el quadre en un teatre. No es apassionat per aquesta poesía que hi hà en son paisatge tot guarnit de boira. En lloch de deixar les formes, cases, arbres, fixarse y venir en el llur plan corresponent y en el seu valor exacte les ha arranjat per medi d'una graduació uniforme. Aquest es el procediment que usen els fotògrafs pera poetisar els seus paisatges, envolquellantlos sense preocuparse de si la seva realitat queda destruída y de corrompre lo que dona de sí l'objectiu. En les obres de Le Sidasier ni un saltó es franch, ni una impresió es plàstica; sobre un paisatge dibuixat de la manera més impersonal hi repassa ab el pinzell donantli allunyament y fentlo entrar en el somni. Això es prou pera fer entusiasmar a n'aquests «amatuers» poch exigents als qui les decoracions de la òpera còmica produeixen una fruició artística.

***

El neo-impresionisme actualment se confón ab Signae. Ell mateix n'ha desenrotllada la teoría en un molt bell llibre: «D'Eugene Delacroix au neo-impresionisme». La tècnica que'ls impresionistes varen emplear un xich al etzar y fiantse del seu instint, y que sobre tot, consisteix en desllurar y en dividir el tò, ell l'ha sistematisada. Ell no barreja pas els colors, els quals, per l'efecte de llur vehinatge sobre la tela, deuen combinarse en l'ull del espectador. Posant els colors ab tota sa puresa en la tela, els hi conserva tota la seva lluminositat. Aquesta manera té certament la ventatja de donar ab tota la seva intensitat el boirum de la llum. Sols falta saber si Delacroix, ab un procediment menys exclusiu, no dóna, en la menor de ses obres, unes coloracions més vives que les que'ns donen els neo-impresionistes en les seves teles més ardentes.

Signac es el pintor de les superficies lluminoses. Arreu hi hà aigua, ports, rius, la mar: veles que retenen la llum; l'horitzó sembla dibuixat damunt la gassa de la boira. Aquest parisench ha sigut atret per l'encesa visió de les ciutats meridionals, Saint Trapey, Venecia, Marsella, Constantinopla. Ell ha fixat els mosàichs encesos dels seus mitgdíes, hont a travers de les boires que s'aixequen de l'aigua, les teulades, els campanars, les montanyes, s'entreveuen y s'esfumen.

Mes en veritat es, al nostre veure, en els climes del Nort hont ha trobat les seves planes definitives; a París o a Rotterdam es hont ha retrobat la riquesa de motius pera la seva revelació; car se'ns revela en el gris, més lligat, més sensible, més emocionant.

Ell tot sol, ab Cross, ha restat fidel a la tècnica de la divisió del color y de la mescla òptica. Luce s'ha inclinat un xich al etzar vers el vert y el violeta en les figures y els paisatges, els raports dels quals no s'encadenen molt sovint prou armoniosament entre ells. Rysselberghe, cobrint ab punts un inconsistent dibuix d'escola, ha descendit fins a la pintura «fada» de boudoir y de saló de thè. En cambi en les obres den Signac, el procediment s'acorda ab el dibuix y s'apoya sobre ell; mes un hom diría que hi ocupa massa lloch.

En Seurat reduéix el dibuix a un medi, y malgrat una certa monotonía que convé a les sales simples y de sobria decoració, la gamma se fa més ombriua, més suna, més yehina de la natura.

De les obres den Signac sembla que se'n pot deduir un fí al qual tot hi es subordinat, y això no es més que a força de lògica que'l pintor hi arriba, sotmeténtseli. Desembraçantse de teories s'es manifestat més lliure, com ho prova en les seves aquareles, en les quals, ab un xich més de «deixa fer», hi posa més de saber. Si fem abstracció d'aquesta especie de monotonía, podem dir den Signac que ha presentat al públich obres molt hermoses; la seva obra interessa perque ella testimonia un esforç d'esperit, y la recerca constructiva d'una voluntat.

¿Direm lo mateix al parlar den Cross? Quan en ses teles s'examina el detall, aquest pintor es tot sensibilitat. Un cos de dòna en mitg les claretats del día, devé dessota el seu pinzell una successió de taques delicioses. En Cross sembla posseir una ciencia del dibuix que afavoreix la fosa de la nuació, en la qual hi hà precioses troballes. Mes aquestes qualitats desapareixen en el quadre hont campa una pluja de taques clares, dessots la qual la composició desapareix y a travers del caos que subsisteix sol, no es pas possible descobrir una obra d'unitat ni de direcció.

***

A propòsit d'una recenta exposició de Vuillard, M. de Miomandre, en la revista «L'Art et les Artistes», oposava aquest pintor a Le Sidaner, pera fer ressortir lo que hi hà de superficial en el primer, mentres que'l segón, ab qualitats semblants, donarà una visió plenament poética del paisatge. Una tal opinió me fa pensar a la dels amichs de les lletres, pera'ls quals Paul Adam escriu malament però recorda l'estil de René Bazin. Hi hà sempre més desencaix en els escriptors que tenen foch y imaginació que en aquest que expresen sabiament sentiments mediocres. En les obres den Le Sinader, tot el mèrit es en l'embolcall. Exposa agradablement les seves idees sense consistencia. Vuillard, emplea pera produir sensacions mo't agudes, un vocabulari que li es propi.

Els primers impresionistes posaven en les seves teles com una continuitat de resplandencia: tots els llurs tons s'associen en vista d'un màxim d'intensitat.

Vuillard, precisant les relacions de dos tons vehins, produeix al contrari entre ells, una discontinuitat que sorprén l'ull y que toca als nervis. Ell logra els efectes lograts fins a la delinquessencia. Per de prompte, procedeix de Manet, y més tart dessota la influencia de Paul Cezanne y potser de Bonnard, se n'entorna vers una tècnica més simple y expandeix més amplament el seu color. No cerca pas l'esclat, mes, per l'acort de tons que van fins al gris, modela variacions que ningú a depassat en delicadesa.

Fora de tres o quatre grans plafons decoratius, ha exposat sempre petites teles de jardins, paisatges y interiors, hont les corves dels mobles se barrejen ab la suavitat de les porcellanes. Se li pot tirar en cara l'haverse aturat massa en els mateixos efectes; de fer ressortir en una serie de pintures les diferencies essencials entre una obra y l'altra. En aquests anys darrers ha provat de renovarse aixamplant ses maneres, si bé encara no es possible aplaudir el resultat.

Michel PUY.

(Seguirá)

LA PINACOTECA
MARCHS Y GRAVATS
Carrer Corts, núm. 644

GRAN SALÓ PARÉS
Exposició Permanent
— DE —
BELLES ARTS
Renovació d'obres setmanalment
Bronzes - Porcellanes y objectes artistichs
Casa fundada en 1840
Carrer de Petritxol, 3 y 5
BARCELONA